

T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ BİLİM DALI

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN
TÜRKÇE YETERLİK SINAVLARININ YENİLENMİŞ BLOOM
TAKSONOMİSİNE GÖRE İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ERCAN SERTDEMİR

ÇANAKKALE
OCAK, 2021

T.C
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı
Türkçe Eğitimi Bilim Dalı

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Türkçe Yeterlik Sınavlarının
Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre İncelenmesi

Ercan SERTDEMİR
(Yüksek Lisans Tezi)

Danışman
Dr. Öğretim Üyesi Fatih KANA

Çanakkale
Ocak, 2021

Taahhütname

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Türkçe Yeterlik Sınavlarının Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre İncelenmesi” adlı çalışmanın, tarafımca, bilimsel ahlak ve değerlere aykırı olacak bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bu kaynaklara atıf yaparak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

08/01/2021

Ercan SERTDEMİR

Ön söz

“*Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Türkçe Yeterlik Sınavlarının Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre İncelenmesi*” adlı çalışmada, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan Türkçe yeterlik sınavlarının yenilenmiş Bloom taksonomisine göre dağılım düzeyleri tespit edilmeye çalışılmıştır.

Yüksek lisansa başladığım ilk günden itibaren akademik çalışmalarda söz söyleme gücünü aşıl原因, tezimin her aşamasında beni cesaretlendiren, yol gösteren, hoşgörü ve anlayışıyla zorda kaldığım her an destek olan kıymetli danışmanım Dr. Öğretim Üyesi Fatih KANA’ya, yabancılara Türkçe öğretimi alanına girmemi sağlayan, çalışma hayatımda ve akademik anlamda desteğini esirgemeyen Doç. Dr. Ahmet AKKAYA’ya, tezimin her aşamasını titizlikle inceleyen yol gösteren maddi ve manevi desteğini esirgemeyen müdürüm/ağabeyim Dr. Öğretim Üyesi Emrah BOYLU’ya ve bu süreçte sorularına sabırla cevap veren destek olan Aydın TÖMER personeline, sınavlarımı inceleme fırsatı sunan İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi yönetimine teşekkürü borç bilirim.

Çanakkale, 2021

Ercan SERTDEMİR

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Türkçe Yeterlik Sınavlarının Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre İncelenmesi

Ercan SERTDEMİR

Özet

Bu araştırmanın amacı, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan Türkçe Yeterlik Sınavlarını, Yenilenmiş Bloom Taksonomisine göre incelemek ve bu sınavların okuma ve dinleme bölümü sorularının taksonominin bilişsel süreç ve bilgi boyutunda nasıl bir dağılım gösterdiğini belirlemektir. Bu bağlamda araştırmada verilerin toplanıp ve değerlendirilmesi sürecinde nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Verilerin analizinde ise içerik analizinden yararlanılmıştır. Çalışma materyali olarak ise İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi ve Aydın TÖMER Türkçe Yeterlik Sınavları incelenmiştir. Araştırmanın bulgularına göre İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi'nin sınavında dinleme becerisinde 20, okuma becerisinde 25 olmak üzere toplamda 45; İstanbul Aydın TÖMER'in sınavında ise dinleme becerisinde 18, okuma becerisinde 42 olmak üzere toplamda 60 sorunun yer aldığı tespit edilmiştir. Bu açıdan bakıldığında her iki sınavın soru dağılımında, dinleme bölümünde ciddi bir fark bulunmazken okuma bölümünde soru sayısı farkının olduğu tespit edilmiştir. Bu bilgiye ek olarak çalışmada, her iki sınavın dinleme bölümleri taksonomiye göre soru dağılımları açısından karşılaştırıldığında İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi sınavının dinleme bölümünde bilişsel süreç boyutunda hatırlama basamağında 13, anlama basamağında ise 7 soru; bilgi boyutunda ise olgusal basamakta 11 kavramsal basamakta 9 soru bulunmaktadır. Aydın TÖMER sınavının dinleme bölümünün bilişsel süreç boyutunda, hatırlama basamağında 11, anlama basamağında 5 ve analiz etme basamağında 1 soru; bilgi boyutunda ise olgusal basamakta 11, kavramsal basamakta 5 ve üstbilişsel basamakta 1 soru bulunmaktadır.

İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi sınavının bilişsel boyutta analiz etme basamağına dair soru bulunmazken Aydın TÖMER'in sınavında 1 soru tespit edilmiştir. İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi sınavının bilgi boyutunda üstbilişsel basamağına dair soru bulunmazken Aydın TÖMER'in sınavında 1 soru tespit edilmiştir.

Her iki sınavın okuma bölümleri taksonomiye göre değerlendirildiğinde ise İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi sınavının okuma bölümünün bilişsel süreç boyutunda hatırlama basamağında 10, anlama basamağında 15 soru bulunmaktadır; bilgi boyutunun olgusal basamağında 9, ve kavramsal basamakta 16 soru bulunmaktadır. Aydın TÖMER sınavının okuma bölümünün bilişsel süreç boyutunda ise hatırlatma basamağında 17, anlama basamağında 17 ve analiz etme basamağında 3 soru; bilgi boyutunda ise olgusal basamakta 9, kavramsal basamakta 25 ve üstbilişsel basamakta 3 soru tespit edilmiştir.

İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi ve Aydın TÖMER sınavları bilişsel boyut bağlamında karşılaştırıldığında İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi sınavında analiz etme basamağına dair soru bulunmamakta iken Aydın TÖMER sınavında 3 adet soru bulunmaktadır. İlgili sınavlara bilgi boyutu üzerinden bakıldığında ise üstbilişsel bilgi basamağına dair İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi sınavında soru yokken Aydın TÖMER sınavında ise 3 soru tespit edilmiştir. Tüm bu bilgi ve bulgulardan hareketle sınavların soru dağılımında taksonomiye göre farklılıklar olduğu, her iki sınavın da üst düzey becerileri ölçen soru sayılarının az olduğu tespit edilmiştir. Tespit edilen basamaklarda ise bir uyum olmadığı görülmektedir. Bu bağlamda hazırlanan sınavlarda özellikle uygulama, değerlendirme ve yaratma basamaklarını da ölçebilecek soruların hazırlanması gerektiği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe, ölçme ve değerlendirme, Türkçe yeterlik sınavı, Yenilenmiş Bloom taksonomisi

**An Analysis of Turkish Proficiency Exams Used in Teaching Turkish as a Foreign
Language According to the Revised Bloom's Taxonomy**

Ercan SERTDEMİR

Abstract

The purpose of this study is to examine the Turkish Proficiency Exams used in teaching Turkish as a foreign language according to the Revised Bloom's Taxonomy and to determine how the taxonomy of the reading and listening section questions of these exams show a distribution in the dimensions of cognitive process and knowledge. In this context, document analysis method, one of the qualitative research methods, was used in the process of collecting and evaluating data. Content analysis was used in the analysis of the data. As the study material, İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi and Aydın TÖMER Turkish Proficiency Exams were examined.

According to the findings of the research, a total of 45, including 20 in listening skill and 25 in reading skill, in İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi 's exam; In the exam of İstanbul Aydın TÖMER, it was determined that there were a total of 60 questions, 18 in listening skill and 42 in reading skill. From this point of view, while there was no significant difference in the distribution of questions in the listening section of both exams, it was determined that there was a difference in the number of questions in the reading section. In addition to this information, in the study, when the listening sections of both exams were compared in terms of the distribution of questions according to taxonomy, the cognitive process dimension in the listening section of the İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi exam was 13 questions in the recall level and 7 questions in the comprehension level; In the knowledge dimension, there are 9 questions in 11 conceptual steps in factual level. In the cognitive process dimension of the listening part of Aydın TÖMER exam, 11 questions in the recall level, 5 questions in the comprehension level and 1 question in the

analysis level; In the knowledge dimension, there are 11 questions in the factual level, 5 questions in the conceptual level and 1 question in the metacognitive level.

While there were no questions about the cognitive analysis step of the İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi exam, one question was determined in Aydın TÖMER's exam. In the knowledge dimension of the İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi exam, there were no questions about the metacognitive level, but 1 question was determined in Aydın TÖMER's exam.

When the reading sections of both exams are evaluated according to taxonomy, there are 10 questions in the recall level and 15 questions in the comprehension level in the cognitive process dimension of the reading section of the İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi exam; There are 9 questions in the factual level of the knowledge dimension and 16 questions in the conceptual level. In the cognitive process dimension of the reading section of the Aydın TÖMER exam, 17 questions in the reminder level, 17 questions in the comprehension level and 3 questions in the analysis level; In the knowledge dimension, 9 questions in the factual level, 25 in the conceptual level and 3 questions in the metacognitive level were determined.

When İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi and Aydın TÖMER exams are compared in the context of cognitive dimension, there are no questions about the analysis step in the İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi exam, while there are 3 questions in the Aydın TÖMER exam. When the related exams were examined in terms of the knowledge dimension, there were no questions in the İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi exam regarding the metacognitive knowledge level, and 3 questions in the Aydın TÖMER exam. Based on all these information and findings, it was determined that there are differences in the question distribution of the exams according to taxonomy, and the number of questions measuring high-level skills in both exams is low. It is seen that there is no harmony in the determined

steps. In this context, it can be said that questions that can measure the application, evaluation and creation steps should be prepared in the exams.

Keywords: Turkish as a foreign language, measurement and evaluation, Turkish proficiency exam, Revised Bloom's taxonomy

İçindekiler Tablosu

Ön söz.....	ii
Özet.....	iii
Abstract.....	v
Tablolar Listesi.....	x
Şekiller Listesi.....	xii
Kısaltmalar Listesi.....	xiii
Bölüm I: Giriş.....	1
Araştırmanın Amacı.....	1
Araştırmanın Önemi.....	1
Problem Durumu.....	2
Problem Cümlesi.....	2
Alt Problemler.....	3
Sınırlıklar.....	3
Alan yazın Taraması.....	3
Bölüm II: Kuramsal Çerçeve.....	7
Geçmişten Günümüze Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi.....	7
Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ve ölçme değerlendirme.....	10
Dinleme.....	13
Okuma.....	13
Yazma.....	14
Konuşma.....	14
Türkçe öğretiminde kullanılan sınavlar.....	14
Seviye belirleme.....	15
Kur.....	15

Yeterlik	16
Bölüm III: Yöntem	27
Araştırma Modeli	27
Çalışma Materyali.....	27
Verilerin Analizi	35
Bölüm IV: Bulgular ve Yorum.....	36
İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi tarafından uygulanan Türkçe yeterlik sınavlarına ait soruların Yenilenmiş Bloom Taksonomisine göre dağılımı nasıldır? Sorusuna ilişkin bulgular	36
Dinleme Bölümü Sorularına Ait Örnekler.....	38
Okuma Bölümü Sorularına Ait Örnekler.....	43
Aydın TÖMER Türkçe yeterlik sınavlarına ait soruların Yenilenmiş Bloom Taksonomisine göre dağılımı nasıldır? Sorusuna İlişkin Bulgular ve Yorum.....	51
Dinleme Bölümü Sorularına Ait Örnekler.....	54
Okuma Bölümü Sorularına Ait Örnekler.....	59
Bölüm V: Sonuç ve Öneriler	67
Tartışma ve Sonuç	67
Birinci alt problem ile ilgili tartışma ve sonuç	68
İkinci alt problem ile ilgili tartışma ve sonuç	69
Öneriler	70
KAYNAKÇA	72

Tablolar Listesi

Tablo 1. Yabancılara Türkçe Öğretiminde Genel İlkeler	9
Tablo 2. Kur Sınavlarında Temel Becerilerle İlgili Puanlar.....	16
Tablo 3. Tys Anlama Becerileri Soru Türü Ve Dağılımı	19
Tablo 4. Tys Anlatma Becerileri Soru Türü Ve Dağılımı	19
Tablo 5. Tys'de Becerilere Göre Soru Tipleri	20
Tablo 6. Tys'de Temel Becerilerle İlgili Puanlar.....	21
Tablo 7. Tys Sertika Puanları Ve Yüzdeleri	21
Tablo 8. İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi Türkçe Yeterlik Sınavı Soru Dağılımı.....	27
Tablo 9. Dinleme Bölümü Soru Tipi Dağılımı.....	28
Tablo 10. Okuma Bölümü Soru Tipi Dağılımı.....	28
Tablo 11. Aydın Tömer Türkçe Yeterlik Sınavı Soru Dağılımı.....	31
Tablo 12. Aydın Tömer Türkçe Yeterlik Sınavı Dinleme Bölümü Soru Ve Metin Dağılımı..	32
Tablo 13. Aydın Tömer Türkçe Yeterlik Sınavı Okuma Bölümü Soru Ve Metin Dağılımı....	32
Tablo 14. İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi Türkçe Yeterlik Sınavının Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre Sorudağılımı.....	36
Tablo 15. İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi Türkçe Yeterlik Sınavının Dinleme Bölümü Sorularının Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre Dağılımı	37
Tablo 16. İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi Türkçe Yeterlik Sınavının Okuma Bölümü Sorularının Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre Dağılımı	37
Tablo 17. Aydın Tömer Türkçe Yeterlik Sınavının Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre Soru Dağılımı	51
Tablo 18. Aydın Tömer Türkçe Yeterlik Sınavının Dinleme Bölümü Sorularının Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre Dağılımı	52

Tablo 19. Aydın Tömer Türkçe Yeterlik Sınavının Okuma Bölümü Sorularının Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre Dağılımı.....	53
--	----

Şekiller Listesi

Şekil 1. Öğretim sürecinde ölçme ve değerlendirmenin yeri	12
Şekil 2. Sınav süresi	18
Şekil 3. Orijinal Taksonomi	23
Şekil 4. Yenilenmiş Taksonomi	23

Kısaltmalar Listesi

vd.	: ve diğerleri
akt.	: aktaran
AOBM	: Avrupa Ortak Başvuru Metni
OBM	: Ortak Başvuru Metni
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
YTÖ	: Yabancılara Törkçe Öğretimi
YBT	: Yenilenmiş Bloom Taksonomisi
TYS	: Törkçe Yeterlik Sınavı

Bölüm I: Giriş

Araştırmanın bu bölümünde, problem durumu, problem cümlesi, alt problemler, amacı, önemi, sınırlıkları ve varsayımları ile ilgili bilgiler verilecektir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde önemli bir aşama olan ölçme değerlendirme en üst basamağında yer alan Türkçe Yeterlik Sınavlarındaki dinleme ve okuma sorularının Yenilenmiş Bloom Taksonomisine göre incelenmesidir.

Araştırmanın Önemi

Her disiplinde olduğu gibi yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde ölçme ve değerlendirme, eğitim öğretimin sürecinin başarı/başarısızlık durumu bağlamında oldukça yol gösterici bir öneme sahiptir. Boylu (2019, s. 2) Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde standart oluşturulmadığını, ölçme ve değerlendirme alanında eksikliklerin bulunduğunu, uygulamalarda keyfiliğin olduğunu belirtmektedir. Bununla birlikte uygulamalarda tutarsızlıkların varlığı da öğretimde standartlaşmayı engeller şeklinde ifade etmektedir. Bu bağlamda ölçme değerlendirme konusundaki eksikliklerin giderilmesi ve öğretimde standart oluşturmanın önemi, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde dikkat edilmesi gereken konular içerisinde yer almaktadır. Bu nedenle uluslararası geçerliğe sahip Türkçe yeterlik sınavlarının ölçme ve değerlendirme niteliklerine uygun, aynı zamanda öğrencilerin bilişsel süreçlerini ortaya koyan sınavlar olması gerekmektedir. Bu kapsamda alanda kabul gören Yenilenmiş Bloom Taksonomisi yani bilişsel süreç sınıflandırmasıyla Türkçe yeterlik sınavlarını incelemek, alanda önemli bir eksikliği giderecektir. Bunun yanı sıra araştırmanın Türkçe yeterlik sınavları ile ilgili gelecekte yapılacak çalışmalara ve alan yazınına katkı sunması beklenmektedir.

Problem Durumu

Eğitim ğretim hem öğreten hem de öğrenenler açısından belirli bir amaç doğrultusunda yapılır. Bu bağlamda ğretim sürecine başlamadan belirlenen amaçlara öğrenimin tamamlanması ile birlikte veya ilgili süreç içerisinde ne kadar ulaşılıp ulaşılmadığı yapılacak bir sonraki ğretim açısından oldukça önemlidir. Bu belirlenen amaca ulaşıp ulaşılmadığının belirleyicisi ise sağlıklı bir şekilde yapılacak lme ve değerlendirmedir. Bu bağlamda Boylu (2019, s. 1) ilgili sürecin en önemli parçası olan ğretmen ve yeterliklerinin, kullanılan müfredatın, ders kitaplarının, yöntem ve tekniklerin, yardımcı materyallerin ve uygulanan sınavların etkililiğinin bu bağlamda tartışıldığının altını çizer. Tüm bu unsurlar dikkate alındığında yabancı dil olarak Türkçe ğretiminde kullanılacak olan sınavların, dil edinimlerini kazanan öğrencilerin gerek eğitim gerek iş yaşamında sıkıntılara maruz kalmadan yaşamlarına devam edebilmelerini sağlayacak lde dil becerilerini doğru bir şekilde lcek nitelikte olması gerekmektedir. “Türkçenin yabancı dil olarak ğretiminde Türkçe yeterlik ve düzey belirleme sınavlarında önemli eksiklikler bulunmaktadır. Bu sınavları hazırlayacak nitelikte gerek özelde akademik lme yeterliği gerekse de bu sınavları oluşturacak ve uygulayacak çatı bir kurumun olmaması hazırlanacak sınavların bir yönüyle eksik kalmasına neden olmaktadır (Durmuş, 2013, s. 212-222).” öğrencilerin dil öğrenim durumlarını ortaya koyabilecek nitelikli sınavlara ve araştırmalara ihtiyaç vardır. Bu bağlamda oluşturulacak sınavlarda bilişsel süreçlerinde göz önüne alınması gerekmektedir.

Problem Cümlesi

Araştırmanın problem cümlesi “Yabancı dil olarak Türkçe ğretiminde kullanılan Türkçe yeterlik sınavlarında Yenilenmiş Bloom Taksonomisi’nin dağılımını nasıldır?”

Alt Problemler

1. İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi tarafından uygulanan Türkçe yeterlik sınavlarına ait;

- a) Dinleme bölümü sorularının,
- b) Okuma bölümü sorularının Yenilenmiş Bloom Taksonomisine göre dağılımı nasıldır?

2. Aydın TÖMER tarafından uygulanan Türkçe yeterlik sınavlarına ait;

- a) Dinleme bölümü sorularının,
- b) Okuma bölümü sorularının Yenilenmiş Bloom Taksonomisine göre dağılımı nasıldır?

Sınırlıklar

Araştırma,

- 2019 – 2020 eğitim öğretim dönemi,
- İstanbul Aydın Üniversitesi TÖMER'in uyguladığı Türkçe yeterlik sınavı,
- İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi'nin uyguladığı Türkçe yeterlik sınavı,
- Her iki sınavın anlama becerileri ve bu becerilerin ölçümüne yönelik sorular ile sınırlıdır.

Alanyazın Taraması

Yenilenmiş Bloom Taksonomisi her disiplinde olduğu gibi özellikle son yıllarda Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde de ölçme ve değerlendirme odaklı yapılan çalışmalarda dikkate alınmaya başlamıştır. Bu bağlamda yapılan çalışmalar aşağıdaki gibidir:

Delibaş (2013) çalışmasında YDTÖ alanında ortak eylem odaklı yaklaşım ile bu yaklaşımın Yenilenmiş Bloom Taksonomisiyle ilişkisini, benzerliklerini ve eylem odaklı yaklaşıma göre sınıf içinde etkinliklerin nasıl hazırlanacağına yönelik bir araştırma yapmıştır. Araştırma sonucuna göre eylem odaklı yaklaşım ile taksonominin üst düzey zihinsel becerilerin geliştirilmesine olanak sağlaması bakımından ortak bir zeminde

birleştigi, bu sebeple dil öğretiminde eylem odaklı yaklaşım uygulanırken Yenilenmiş Bloom Taksonomisinden faydalanılabileceği belirtilmiştir.

Eroğlu (2013) çalışmasında 6, 7, 8. sınıf Türkçe çalışma kitabında yer alan dil bilgisi sorularının ve öğretmen kılavuz kitabındaki dil bilgisi kazanımlarını Yenilenmiş Bloom Taksonomisi'ne göre inceleyerek bilişsel alanın hangi basamağında yer aldığı belirlemiştir.

Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe 1, 2 ve 3 ders ve çalışma kitaplarındaki metin altı soruları ile doğrudan metin ile ilgili olmayan fakat metinlerden yola çıkılarak cevaplanması gereken soruları Bloom Taksonomisinin yenilenmiş bilişsel basamaklara göre inceleyen Oktay (2015) ilgili kitaplardaki metin altı soruların çoğunlukla alt düzey bilgi basamaklarını ölçen nitelikte olduğunu tespit etmiştir.

Mete (2015) çalışmasında YDTÖ alanında kelime öğretimi aracılığıyla konuşma becerisinin geliştirilmesini, uygun görseller (resimler) kullanılarak dil seviyesine ve Bloom Taksonomisinin sınıflamasına uygun kullanımını incelemiştir. Bu amaç bağlamında araştırmacı, görsellere taksonominin basamaklarını dikkate alarak uygun sorular eklemiştir.

Işıkoğlu (2015) Türkçe yeterlik sınavlarını madde yazımı bakımından inceleyen çalışmasında, örneklem olarak Sakarya Üniversitesi TÖMER Türkçe Yeterlik Sınavı ile Mersin Üniversitesi TÖMER İnternet Tabanlı Türkçe Yeterlik Sınavlarını kullanmıştır. Bu araştırmada doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Soru kökleri, madde yazımında en sık karşılaşılan 5 hata bakımından incelenmiştir. Yapılan çalışmanın sonucunda uluslararası öğrencilerin, madde yazımı hataları sebebiyle geçerliği ve güvenilirliği düşük sınavlara girdikleri anlaşılmaktadır.

Avşar (2017) araştırmasında Türkçe Dersi Öğretim Programı'ndaki fiilleri sınıflamış ve programa yeni fiillerin eklemiştir. Bu araştırmada öğrencilerin Yenilenmiş Bloom Taksonomisindeki üst düzey bilişsel basamaklara erişebilme durumu incelenmiştir.

Ulum (2017) araştırmasında ilkokul 2, 3 ve 4. sınıf Türkçe ders ve çalışma kitaplarındaki etkinlikleri Yenilenmiş Bloom Taksonomisine inceleyip değerlendirmiştir. Araştırmada ders kitabındaki etkinliklerin öğrencilerin bilişsel gelişimine uygun olmadığı belirlenmiştir. Türkçe ders ve öğrenci çalışma kitaplarında yer alan etkinliklerin Yenilenmiş Bloom Taksonomisi'nin bilişsel beceri boyutundaki bütün basamaklara farklı oranlarda dağıldığını, bilgi boyutunu oluşturan tüm gruplardan sadece ilk üç gruba dağıldığı tespit edilmiştir. Etkinliklerin üst düzey zihinsel becerilerden daha çok alt düzey zihinsel becerileri ölçtüğü anlaşılmıştır.

Sönmez (2017) çalışmasında “Yenilenmiş Bloom Taksonomisine” göre ortaya konulan ortaokul Türkçe dersi öğretim programının fonksiyonu ve etkisi incelenmiştir.

Güney (2019) çalışmasında yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında kullanılan ders kitaplarında yer alan metin altı sorularını yenilenmiş Bloom taksonomisi baz alınarak incelenmiştir. Bu araştırma “İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti” ile “Yedi İklim Türkçe Yunus Emre Enstitüsü Öğretim Seti” çerçevesinde gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre her iki kitap setinde de metin türlerinin temalara eşit şekilde yer alamadığı, metin türüne göre çeşitliğin az olmasına ve metinlerin ortalama soru sayılarında farklılıklarının olduğu tespit edilmiştir. Bloom taksonomisi göz önünde bulundurularak tek bir metne ait sorular hazırlanırken kolaydan zora ilkesi gözetilerek bilişsel basamakların hiyerarşisine yer verilmesi gerektiği belirtmiştir.

Özyalçın (2019) çalışmasında yabancı dil olarak Türkçe öğretmenlerin hazırladıkları metin altı sorularını Yenilenmiş Bloom Taksonomisine göre incelemiştir. İstanbul Aydın Üniversitesi, Aydın TÖMER’de çalışan 15 öğretmen ile yürütülen araştırmada A1, B1 ve C1 seviyelerinde hazırlanmış sorular incelenmiştir. A1 düzeyindeki 2 metne yönelik toplam 238 soru hazırladıkları, bu soruların 55’inin ölçme ve değerlendirme bakımından hatalı olduğu, geriye kalan 183 sorunun ise 105’inin hatırlama, 61’inin anlama, 8’inin

uygulama, 8'inin analiz etme ve 1'inin yaratma basamağında olduğu, uygulama basamağına yönelik soru bulunmadığı; B1 düzeyindeki 2 metne yönelik toplam 237 soru hazırladıkları, bu soruların 95'inin ölçme ve değerlendirme bakımından hatalı olduğu geriye kalan 142 sorunun ise 59'unun hatırlama, 58'inin anlama, 1'inin uygulama, 21'inin analiz etme 3'ünün yaratma basamağında olduğu, değerlendirme basamağına yönelik soru bulunmadığı; 10 öğretmenin C1 düzeyindeki 2 metne yönelik toplam 191 soru hazırladıkları, bu soruların 85'inin ölçme ve değerlendirme bakımından hatalı olduğu geriye kalan 106 sorunun ise 46'sının hatırlama, 51'inin anlama, 7'sinin analiz etme, 2'sinin değerlendirme basamağında olduğu, uygulama ve yaratma basamaklarına yönelik soru bulunmadığı tespit edilmiştir.

Eroğlu (2019) araştırmasında Türkçe ders kitaplarında yer alan etkinlikleri ve metin altı okuma-anlama soruları Güncellenmiş Bloom Taksonomisi'ne göre incelenmiştir. Çalışmada iki kitapta yer alan okuma-anlama sorularının hangi bilişsel düzeyde olduğunu tespit etmektir.

Bölüm II: Kuramsal Çerçeve

Geçmişten Günümüze Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi

Gelişen teknolojik imkânlar bağlamında gün geçtikçe iletişim ihtiyacının daha fazla ön plana çıkması bugün özellikle yabancı dil öğrenimi temel yaşam ihtiyacı haline getirmiştir. Bu ihtiyaç çok eski zamanlarda da vardı ve yabancı dil öğreniminin ortaya çıktığı ilk tarih, ihtiyacın doğuşu ile ilişkilendirilebilir. Fakat Demircan'a (1990, s. 141) göre, yabancı dil öğretiminin tarihi ve nerede ortaya çıktığı ile ilgili kesin bir bilgi bulunmamaktadır. Ancak yazının icat edilmediği çağlarda dahi yabancı dil öğretiminin gerçekleştiğini belirtmektedir. Yabancı dil öğretimi, beraber yaşanan toplumlarda yer alan yabancılarla ya da dil öğreticileri aracılığıyla gerçekleşmektedir. 21. yüzyıldaki teknolojik gelişmeler ve iletişim teknolojisinde yaşanan devrimlerle, ülkeler arası ilişkiler ciddi bir oranda arttırmıştır. Hızla gelişen ilişkilerle iletişim problemleri ortaya çıkmış ve bazı dillerin dünya genelinde hızla yayılmasını sağlamıştır. Bu kapsamda da yabancı dil öğretiminin önemi her dil için ön plana çıkmıştır. Uluslararası etkileşim anlamında aktif olan ülkelerin dilleri de buna oranla önemli hâle gelmektedir. Bu açıdan Türkçenin önem kazanmasına paralel olarak yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin önemi ortaya koymaktadır.

Bir toplumun bireyleri ile iletişim içinde olmak isteyen farklı milletlerin bireyleri, içinde bulunduğu toplumun dilini öğrenmek zorundadır. Bu, bir ihtiyaçtır ve yabancı birinin içinde bulunduğu toplumun dilini öğrenme ihtiyacı, çok eski çağlardan beri varlığını hissettirmiştir. Dolayısıyla iletişimin en önemli kaynağı olan dil, iletişim sürecinde ihtiyacın da ötesinde bir zorunluluk olarak değerlendirilebilir (Biçer, 2012).

Bağlantı halinde olan toplumlarda kültürel alışverişle birlikte dilbilim sahasında da alışverişler meydana gelir. Siyasi, sosyal ve ekonomik ilişki içerisinde olan topluluklar birbirlerinin dillerini öğrenme ihtiyacı duyarlar. Bu öğrenim sonucunda diller arası sözcük

alışverişi gerçekleşir. Bu lengüistik alışverişlerden hareketle toplumların birbirleriyle etkileşim düzeyi hakkında bilgi sahibi olunabilir (Bazin, 2010).

Tarihsel süreç ele alındığında Türklerin çok geniş coğrafyalar içerisinde birçok millet ile ilişki içerisinde olmuştur. Bu ilişkiler kapsamında elbette Türkler dillerini yabancılara öğretmiş ve diğer topluluklar Türkçeyi öğrenmişlerdir.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi tarihine bakıldığında yazılan ilk eser, Kaşgarlı Mahmut'un 1072-1074 yılları arasında yazmış olduğu Divanı Lügati't Türk'tür (Barın, 2004, s. 20). Türk dili ve tarihi için pek çok özelliği bakımından önemli olan bu eser Türkçenin yabancılara Türkçe öğretimi bakımından da temel eser olma niteliğini taşımaktadır.

Yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi çok eski süreçlere dayanmasına rağmen popülerliğine ve hak ettiği öneme son on yıldır kavuşmuştur. Bu bağlamda özellikle Türkiye'nin ekonomik atılımlarının yeri kuşkusuz çok önemli bir etkidir. Ülkenin ekonomik atılımları neticesinde başta Avrupa milletleri olmak üzere dünyanın çok farklı noktalarındaki uluslar tarafından Türkiye'ye, Türk kültürüne ve Türkçeye olan ilgiyi her geçen gün artırmıştır. Bunun neticesi olarak Yunus Emre Enstitüsünün gayretleriyle Türkiye ve yurt dışının en ücra noktalarında vefakâr eğitimciler tarafından Türkçe ve Türk kültürü aktarımı yapılmaya başlanmıştır (Türkan, 2017, s. 157). Bir kültürü tanımanın ve anlamının en iyi yolu o kültürün dilini öğrenmektir.

Yabancı dil öğrenmek, geçmişten bu yana önemli bir ihtiyaç olarak görülmektedir. Bu ihtiyaçla birlikte dil öğrenme ve öğretme ile ilgili birçok yöntem geliştirilmiştir. Bu yöntemlerin temel dayanağı, bilinçli veya bilinçsiz bir şekilde, dil öğrenme kuramları olarak gösterilmektedir. Dil öğrenme kuramlarının felsefik açıdan değerlendirildiği ya da doğruluğu ispatlanmayan inançlar ve şüphe duyulan temeller üzerine kurulduğu düşünülmektedir (Sebüktekin, 1973; akt, Aykaç, 2015, s. 171).

Dil öğrenimi, ilk zamanlarda günümüzdeki gibi sistematik yöntem ve uygulamalarla değil, toplum içine karışılarak öğrenilmeye/öğretilmeye çalışılmıştır. Zamanla yabancı dilin özelliklerine ve öğrenenlerin dil öğrenme ihtiyaçları baz alınarak farklı ve yeni yöntemler geliştirilmiştir. Geliştirilen tüm yöntemlerin ortak amacı yabancı dilin öğretimi ve öğrenimini en kolay ve en iyi hale getirmektir (Aykaç, 2015, s. 172).

Tablo 1

Yabancılara Türkçe Öğretiminde Genel İlkeler

Yabancılara Türkçe Öğretiminde genel ilkeler	Yabancılara Türkçe Öğretiminde Temel İlkeler
Kullanılan dilin öğretilmesi	Dil öğretiminin planlanması
Telaffuza önem verme	Dört temel beceriyi dikkate alma
Bilinen kelimelerden hareketle yeni cümleler üretmek	Basitten karmaşığa, somuttan soyuta gitme
Öğrencilere öğrendiklerini uygulama imkânının verilmesi	Bir seferde tek yapıyı sunma
Herkese eşit söz hakkı tanınması	Verilen bilgi ve örneklerin hayata uygunluğu
Öğrencinin kendini sözlü ve yazılı olarak ifade edebilmesi	Öğrencileri aktif kılma
Dil ile kültürün birarada verilmesi	Kişisel farklılıkları dikkate alma
Kişisel ve grup çalışmalarının yapılması	Görme ve işitmeye dayalı araçlardan yararlanma
Dersi eğlenceli hale getirecek aktiviteler yapılması	

Öğretilmeyenlerin sorulmaması

Öğrencilerin yaptıkları yanlışların anında

düzeltilmesi

Yöntemin belirlenmesi

(Barın, 2004, s. 22-24)

Uluslararası etkileşim anlamında aktif olan devletlerin dilleri de önemli hale gelmektedir. Uluslararası anlamda tanınırlığın artmasıyla yabancılara Türkçe öğretimi de hız kazanmaya başlamıştır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ülkemizde TÖMER ve diğer öğretim merkezlerinde öğretilmektedir. Türk Kültür Merkezleri, Türkoloji Bölümleri, Türkçe Öğretim Merkezleri ve Yunus Emre Enstitüsü ile Maarif Vakfı Okulları gibi kurumlar aracılığıyla yabancılara Türkçe öğretimi yapılmaktadır (Ustabulut, 2019, s. 25).

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin, Yunus Emre Enstitüsü ve Maarif Vakfı çalışmaları göz önüne alındığında bir devlet politikası haline geldiğini ve devletimizin Türkçe öğretimi konusunu önemsendiğini söylemek yanlış olmayacaktır. Bununla birlikte Ankara TÖMER başta olmak üzere birçok üniversitede Türkçe öğretimi uygulama ve araştırma merkezinin bulunması yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin geldiği noktayı görmemize ve devlet tarafından önemsenen bir konu olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin son dönemlerde çalışma alanını genişlettiğini ve Türkçe Eğitimi alanında kendine hatırı sayılır bir yer edindiğini söylemek yerinde olacaktır.

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi ve Ölçme Değerlendirme

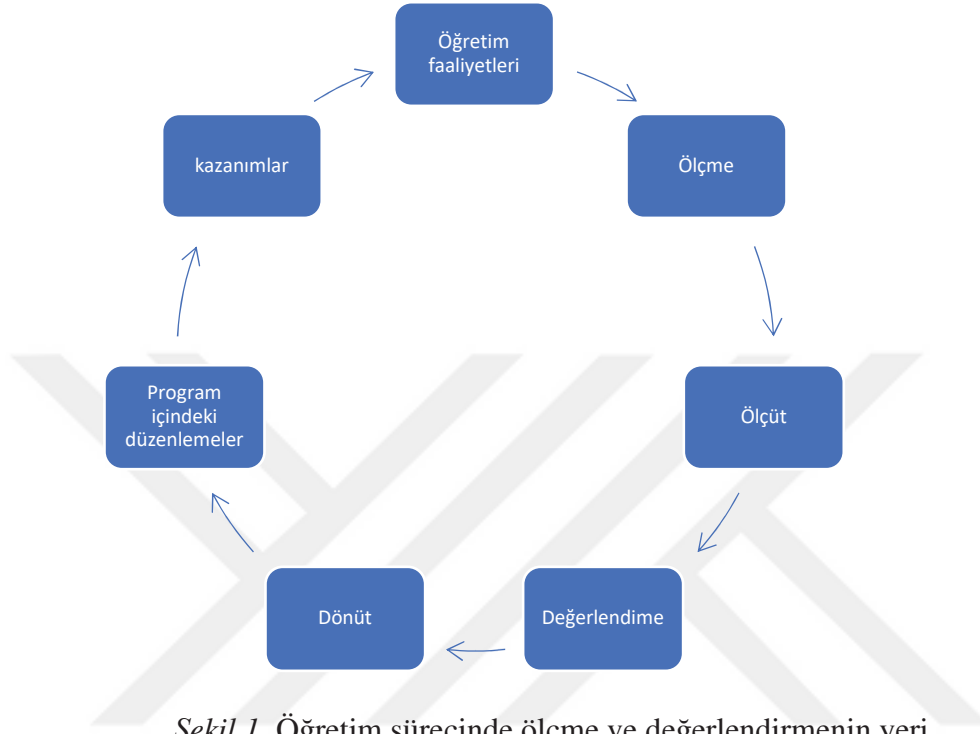
Nitelikli bir dil öğretimi ile birlikte gerçekleştirilecek nitelikli ölçme değerlendirme bu kapsamda dil öğrenme hedeflerini gerçekleştirmeyi sağlayıcıdır. Bu bağlamda Semerci (2007, s. 2), “Öğrencilerin bilişsel, duygusal ve psikomotor davranışlarındaki değişim ve gelişimleri takip etme, doğru zamanda yapılan bir ölçme ve değerlendirme ile başarı

gösteremeyen öğrencilerin birtakım eksik ve yanlışlarının telafisinde, başarılı öğrencilerin motivasyonunun artırılmasında, öğrencilerin kendi öze değerlendirmelerini yapmasında ölçme ve değerlendirme önemli bir yere sahiptir.” ifadesiyle ölçme ve değerlendirmenin dil öğretimindeki önemini vurgulamaktadır. Nitekim doğru bir ölçme ve değerlendirme, daha sonraki çalışmaların tutarlılığı ve eğitim kalitesine de katkı sağlayıcıdır. Ölçme değerlendirme eğitim sürecindeki amaçların ne derecede uygulandığı ve kazanımların öğrenme durumlarını tespit etmeyi ve diğer çalışmalara yol gösterici olması açısından önemlidir (Göçer, 2007, s. 32).

Öğrenmelerin kalıcı olarak gerçekleşmesini sağlamak için ölçme ve değerlendirmenin öğretim sürecine yayılması gerekmektedir. Süreç ile birlikte yürütülen ölçme ve değerlendirme çalışmaları, öğrenen hedef kitlenin motivasyonunu da arttırabilir. Ölçme ve değerlendirme sürecinin doğru bir şekilde analiz edilmesi gerekmektedir. Ölçme ve değerlendirme çalışmalarının analizi, düzeylerin ya da yarıyılın başladığı ilk günden başlayarak derslerin bitiş zamanına kadar geçen eğitim-öğretim faaliyetlerini kapsamaktadır. Bu süreç gerek öğrenen gerekse de öğretene çerçevesinden değerlendirilmelidir. Sürecin bu şekilde ilerletilmesinin temel amacı, eğitim sürecinin verimliliğini ortaya çıkarmaktır (Barın ve Başar, 2016, s. 47).

Dil öğrenim ve öğretim sürecinde öğretmenin etkililiği, ders kitaplarının içerik yeterliliği, kullanılan yöntem ve tekniklerin belirlenmesi vb. konularda geri bildirim alınmasının sağlıklı bir ölçme değerlendirme ile sağlanacağını belirtmektedir. Eğitim öğretim sürecinin gözden geçirilmesi ve düzenlenmesi alınan geri bildirimlerle mümkün olacaktır. Bu noktadan hareketle yabancı dil olarak Türkçe alanında sağlıklı ölçme ve değerlendirme yapılmasının Türkçe öğretim başarısını da doğrudan arttıracağını belirtmektedir (Boylu, 2019, s. 2).

Ölçme ve değerlendirmenin eğitim sürecinin analiz edilmesine yarayan çok yönlü bir süreç olduğu görülmektedir (Boylu, 2019, s. 1). Bu açıdan bakıldığında öğretimde ölçme değerlendirmenin yerini Başol (2018, s. 4) şekil-1’deki gibi göstermektedir.

Eğitimde her seviyede kazandırılmak istenen yeterlikler, eğitim ve öğretim programları aracılığıyla gerçekleştirilir. Eğitim veya öğretim programlarının hangi düzey veya alanda olursa olsun, milletlerarası ve milli düzeyde program geliştirme uzmanlarının üzerinde durduğu dört temel unsur bulunmaktadır. Bu öğeler “hedef, içerik, öğrenme-öğretme durumları ve ölçme-değerlendirme” basamaklarıdır. Eğitim öğretim programlarından istenilen dönütün alınabilmesi için tüm öğelerin bilimsel bilgi ve yaklaşımlara dayalı, sistematik ve uygulanabilir şekilde oluşturulmasına bağlıdır. Bununla birlikte dört temel öğenin uyumlu ve alakalı şekilde oluşturulmalıdır. Eğitim programının bu dört ögesi içinde, hedeflerin ayrı bir önemi ve fonksiyonu vardır (Özdemir, Altıok ve Baki, 2015, s. 364). Nitekim ölçme-değerlendirme hedef kitlenin ihtiyaçları ve temel

kazanımlar çerçevesinde eğitim girdilerinin çıktıları; doğru bir ölçme değerlendirme ile gerçekleştirilmesi önemlidir.

Dil öğretimi dört temel dil becerisinin nitelikli olarak gelişmesiyle gerçekleştirilebilir. Dil bilgisi de bu dört becerinin edinimini destekleyici bir unsur olarak hemen her dil öğretim yönteminde kendisine hatırı sayılır bir yer bulmaktadır. Bu bağlamda dilin anlama ve anlatma çerçevesinde dört temel becerisi bulunmaktadır. Anlama kısmında dinleme ve okuma, anlatma kısmında yazma ve konuşma becerileri yer alır. “Barın (2004, s. 22) dört temel beceri olan dinleme, okuma, konuşma ve yazma becerileri dil öğretiminde birbirinden bağımsız değil, birbiriyle ilişkilendirilerek birbirini desteklemesi gerektiğini belirtir. İletişim gerçekleşirken dört temel beceriye de ihtiyaç duyulmaktadır. Bu konuda yabancı dil olarak Türkçe öğretimi kapsamında yazılacak ders kitaplarında dört temel becerinin sarmal şekilde tüm temalarda uygulanmasının bir zorunluluk olduğunu belirtir.”

Dinleme. Konuşma esnasında birçok düşünce ileri sürülmektedir. Bu düşünceleri anlamlandırma, yorumlama, değerlendirme, organize etme ve bu aşamalar arasındaki ilişkiyi keşfettikten sonra depolamaya değer bulunanların seçilebilme becerisidir. Bu tanımdan hareketle Türkçe öğrenme alanlarının, birbirinden ayrılamaz ve birbirini tamamlayıcı nitelikte olduğu söylenebilir (Taşer, 2000).

Okuma. “Göz ile idrak edilen işaret ve sembollerin beyin tarafından değerlendirilmesi ve anlamlandırılması sürecidir” (Özbay, 2007: 4). Aytaş (2005:2) okumayı bilişin, anlama kavrama gayretinden meydana gelen karmaşık bir faaliyet olarak değerlendirmiştir (Aytaş, 2005:2). Okuma, yazılanı anlamının yanısıra çıkarım yapma, sorgulama, tahmin etme gibi bilişsel becerilerin kazandırılmasıdır (Dündar ve Akyol, 2014, s. 363).

Yazma. İnsanoğlu kendini ifade edebilmek ve anlatmak ihtiyacı duyar. Bu ihtiyacını giderebilmesinin yollarından biri de anlatma becerilerinden olan yazmadır. Bu noktadan hareketle yazma, dűşüncelerin hayal ve duyguların semboller aracılığıyla yazıya aktarılmasıdır (Göçer, 2010, s. 17).

Konuřma. Duygu ve dűşüncelerin sözlü olarak ifade edilmesidir (Güneř, 2014, s.3). Dil öğretimi, dilin bireyler ve toplumlar için önemi dűşünüldüđünde üzerinde durulması gereken önemli bir konudur. Dil öğretiminin doğru ve etkin bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için öncelikle dil öğretiminde öğrenenlerin belirli yetkinliklere sahip olmaları amaçlanmalıdır. Bu bağlamda yapılacak sınavların muhakkak geçerli ve güvenilir olması gerekmektedir.

Türkçe Öğretiminde Kullanılan Sınavlar

Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinde kullanılan ölçme-değerlendirme çalışmalarına ek olarak başka dillerin öğretilmesinde kullanılan ölçme-değerlendirme yöntemleri de kullanılabilir. Ayrıca dil öğretiminde kullanılmayan ölçme ve değerlendirme yöntemleri de uygulanabilir. Dil öğretiminde önemli olan amaçtır. Amaca uygun şekilde hizmet eden ölçme ve değerlendirme yöntemi geçerlidir. Diğer taraftan test yöntemleri birbirleri arasında seçenek oluşturmaz birbirlerini tamamlayıcı nitelikte uygulanır (Yılmaz, 2018, s. 1625)

Yabancı Dil olarak Türkçe öğretimi son dönemde oldukça hız kazanmış önemli bir alandır. Çünkü yabancı dil öğretimi ve ana dil öğretimi birbirinden farklı alanlardır. Farklı öğretim yöntemleri ve uygulamalar gerektirmektedir. Bu alan son dönemlerde uluslararası öğrencilerin Türkiye’de eğitim görmek için seçmeleriyle çalışmaları da artmıştır. Bu bağlamda dil öğretim yöntemleri ve bunun ardından da sınavların ölçme değerlendirmesi önem kazanmıştır. Türkçe öğretiminin ve sınavların belirli bir standartta sürdürülmesi gerekmektedir. Türkçe öğretimi kadar ilgili sınavların nitelikleri de Türkçe öğretiminin

kalitesini artırmaktadır. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen bir öğrencinin, bu dilde hem genel dil yeterliklerinde beklenen hedefe ulaşmış ulaşmadığını, tüm kazanımları karşılayıp karşılayamadığını ve hem de dil bilgisinin beceriye ne kadar dönüştürebildiği gibi Türkçeyi ne derecede kullanabildiği ölçülmelidir. Bu dilin iletişim amaçlı öğretilmesi prensibi ile de örtüşmektedir (Kan, Yaman, Kayapınar, ve Topuz, 2014, s. 3) Bu kapsamda yapılan sınavlarda bulunması gereken üç özellik ön plana çıkmaktadır:

- ✓ Geçerlik: Ölçme aracının doğru ölçebilme derecesine sahip olmasıdır.
- ✓ Güvenilirlik: bir ölçme aracı aracılığıyla elde edilen ölçümlerin kararlı olma halidir.
- ✓ Uygulanabilirlik: Bir ölçme aracının geçerlik ve güvenilirlik kapsamında ele alınan uygulama nitelikleriyle oluşturularak uygulanmasında açık, anlaşılabilir ve kullanışlı olmasıdır.

Seviye belirleme. Öğrencilerin hangi seviyeden dil öğrenimine başlayacaklarının belirlendiği sınavdır. Öğrencilerin hangi seviyede olduklarının doğru tespiti sayesinde aynı seviyedeki öğrencilerin aynı kur düzeyinde eğitim almaları sağlanır. Dil eğitimi için Türkçe öğretimi araştırma ve uygulama merkezlerine başvuran öğrencilerin, farklı kurslardan aldıkları eğitimi veya kendi çabaları ile dil öğrenme süreçlerini beyan etmeleri yeterli değildir. Türkçeyi ne kadar bildiği önemli bir durumdur. Öğrencinin seviye belirleme sınavından çıkan sonucuna göre hangi seviyeden eğitim almaya başlayacağı durumu netleştirecektir. Ön öğrenmelerinin tespiti eğitim sürecinde öğretmenin hangi konular üzerinde duracağı ve eksiklerin tespiti açısından seviye belirleme sınavı önem arz etmektedir.

Kur. Kur sınavları TÖMER bünyelerinde verilen A1, A2, B1, B2, C1 seviyelerinin her birinin eğitim süresi sonunda öğrencilerin almış oldukları eğitim çıktılarını görme ve bir üst seviyeye devam edip edemeyeceğine karar vermek adına yapılan sınavlardır. Kur sınavları da diğer sınavlarda olduğu gibi dinleme, okuma, yazma ve konuşma becerileri

üzerine yapılanmıştır. Kur sınavları yapılacak olan seviyenin dilbilgisi özelliklerini ve o seviyede öğretilen kelime anlam örüntüleri içinde kurgulanmıştır.

Tablo 2

Kur Sınavlarında Temel Becerilerle İlgili Puanlar

	Okuma	Dinleme	Yazma	Konuşma	Toplam
Toplam Puan	25	25	25	25	100
Ölçüt	15	15	15	15	60

Kur sınavlarında 4 beceri alanında her beceri 25 puan toplam 100 puan üzerinden değerlendirilir. Öğrencinin kur sınavında başarılı sayılabilmesi için her beceriden en az 15 puan alması gerekmektedir. Kur sınavları 2 beceriden kalan öğrencinin kur tekrarı yaptığı, tek beceriden kalan öğrencinin ise telafi sınavına girme hakkı olduğu bir sınavdır.

Yeterlik. Dil öğretiminin belli standartlara göre uluslararası alanda aynı yöntemlerle öğretilmesi önemlidir. Bu sebeple diller için AOÇM'ye ihtiyaç duyulmuştur. Bir metnin kapsamı Avrupa ülkelerinde dil ile ilgili konulardaki çalışmalarını yönlendirmek için ortak bir çerçeve sunmaktır. Yabancı dil öğrenme sürecinde bulunan bireylerin, iletişim kurabilmek için neleri ne kadar bilmeleri gerektiğini, hangi kabiliyetlerini geliştirmeleri gerektiğini detaylı olarak açıklamaktadır. Ortak çerçeve metni bunlarla birlikte dil edinim sürecinde bulunanların dilsel gelişimlerini, öğrenme düzeylerinde ve yaşam boyu öğrenme temelinde ölçülebilmesine imkan sunan yeterlik seviyelerini de belirtmektedir (MEB, 2009: 1).

“Bir bireyin belli bir alanda minimum yeterlik düzeyine ulaşmış olduğunu ortaya koymak için yapılan sınava yeterlik sınavı adı verilir (Turgut ve Baykul 2012: 345).” Dil yeterlik sınavları, kapsamı bakımından uluslararası geçerliği olan sınavlardır. Dolayısıyla sınavların standartları dil öğretimi standartları kadar önem arz etmektedir. Sınav

standartları Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Metni kapsamında belirlenmektedir. Bu bağlamda Türkçe yeterlik sınavı da pek çok kurum tarafından (MEB, TÖMER/Dil Merkezi, YEE) yeterlik ölçmek için yapılabilmektedir. Fakat bu sınavlardan özellikle YEE tarafından yapılan Türkçe Yeterlik Sınavı uluslararası geçerliğe sahip bir sınav olması nedeniyle üzerinde önemle durulması gereken bir sınavdır. Bu bağlamda ilgili sınav, YEE'nin sınav merkezi tarafından geliştirmiştir. “Yunus Emre Enstitüsü, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen kişilerin dil yeterliklerini belirlemek için, Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Metni'nde belirlenen yeterlik tanımları doğrultusunda bir Türkçe Yeterlik Sınavı (TYS) modeli geliştirmiş ve bu sınavın uluslararası ölçekte uygulamalarına başlamıştır. Enstitü, bu uygulamasıyla Türkçenin uluslararası geçerliğe sahip standart bir sınava kavuşmasını ve Türkiye'nin yabancı öğrenci kabulünü kolaylaştıran politikalarına destek olmayı amaçlamaktadır” (YEE, 2018a).

TYS ilk olarak uluslararası alanda 2013 yılında uygulanmıştır. Her geçen yıl sınava olan ilgi ve sınava giren öğrenci sayısı artmaktadır. TYS'nin diğer dil yeterlik sınavlarıyla karşılaştırılması; TYS'nin üstün, benzer ve geliştirilmesi gereken yönlerinin ortaya konması dil yeterlik sınavları arasında konumunu görmemize yardımcı olacaktır (Demirel, 2019, s. 2).

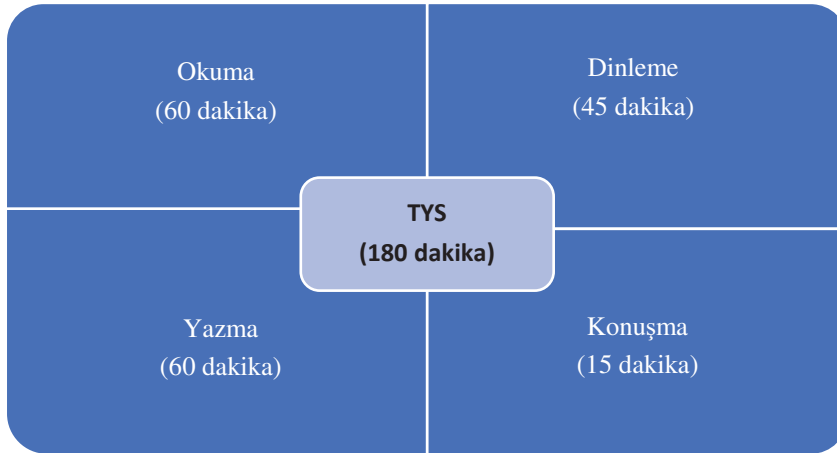
TYS belgeleri, yurt dışından üniversitede öğrenim görmek için gelen öğrencilerin Türkçe hazırlık sınıfına gitmelerine gerek kalmadan bölümlerinde eğitim görmelerine olanak sağlamaktadır. Yine yurtdışında Türkçe öğretmek isteyenler için bu belgenin alınması kurumlar için tercih sebeplerindedir. İş başvurularında Türkçe yeterliğini kanıtlamak için kullanılmaktadır. (Demirel, 2019, s. 134)

Dil yeterliği kapsamında yapılan sınavlar, temel dil becerileri kapsamında ele alınmalıdır. Bu kapsamda Yunus Emre Enstitüsü tarafından yapılan Türkçe yeterlik sınavı alanda öncüdür, 2 sene geçerlidir ve uluslararası sınav niteliklerine sahiptir. Bu sınav

özellikleri bakımından kâğıt bazlı bir sınav olarak uygulanmaktadır (Demirel, 2019, s. 58-94)

- Ölçme dört temel beceri kapsamında gerçekleşir. Yazılı ve sözlü olarak ölçülen bu sınavda standart ölçme değerlendirme yöntemlerinin belirlenmesi ve uygulanması önemlidir. Türkçe Yeterlik Sınavı başvuruları online olarak yapılmakta olup, sınav kapsamında dilbilgisi öğretimi bir beceri olarak ölçülmemektedir.
- Türkçe Yeterlik Sınavı yılda üç defa üç oturum halinde yapılmaktadır. Ayrıca engelli bireyler için de bir oturum vardır.
- Türkçe Yeterlik Sınavında yapılan üç oturum şunlardır:
 - ✓ Okuma-dinleme
 - ✓ Yazma
 - ✓ Konuşma

Türkçe Yeterlik sınavında yer alan sınav bölümleri ile ilgili süreler şöyledir:

Şekil 2. Sınav süresi

- Türkçe yeterlik sınavında 60 dakika süren okuma bölümü için 40 soru, 45 dakika süren dinleme bölümü için 30 soru mevcuttur. 60 dakika süren yazma bölümü 2 aşamadan, 15 dakika süren konuşma bölümü 2 aşamadan oluşmaktadır.

- Anlama becerilerinde dinlemelerde ara verilmez, sınav için ek süre yoktur ve anlama becerilerine dair soruların tamamı dört seçenektir.

Tablo 3

TYS Anlama Becerileri Soru Türü ve Dağılımı

	Okuma	Soru Sayısı	Dinleme	Soru Sayısı
1.Metin	Boşluk Doldurma	10 soru	Doğru- yanlış	4
2.Metin	Doğru-yanlış	6 soru	Eşleştirme	4
3.Metin	Grafik Okuma	6 soru	Çoktan seçmeli	5
4.Metin	Çoktan seçmeli	6 soru	Çoktan seçmeli	5
5.Metin	Çoktan seçmeli	6 soru	Çoktan seçmeli	6
6.Metin	Çoktan seçmeli	6 soru	Çoktan seçmeli	6
	Toplam	40 Soru	Toplam	30

Yukarıdaki tabloya bakıldığında okuma becerisinde 6 metin ile 40 soru yer almaktadır. Okuma bölümünde boşluk doldurma, doğru-yanlış, grafik okuma ve çoktan seçmeli soru tipi yer almaktadır. Dinleme becerisinde ise 6 metin ile 30 soru yer almaktadır. Dinleme bölümünde doğru-yanlış, eşleştirme ve çoktan seçmeli soru tipi yer almaktadır.

Tablo 4

TYS Anlatma Becerileri Soru Türü ve Dağılımı

	Yazma			Konuşma		
	Tür	Detay	Süre	Tür	Detay	Süre
1.Bölüm	Güdümlü yazma	125 kelime	20 dakika	Konuşma kartına bağlı konuşma	7 soru	10 Dakika

Tablo 4'ün devamı

	Yazma			Konuşma		
	Tür	Detay	Süre	Tür	Detay	Süre
2.Bölüm	Yöneltilen soruya					
	karşılık olarak	200	40	Konuşma	1	Serbest, adayın
	ölçütlere uygun	kelime	dakika	kartına bağlı	soru	yalnız konuşma
	metin yazma			konuşma		yapması beklenir.

Yazma becerisi 2 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm güdümlü yazma, 25 kelime, 20 dakika süre ayrılmıştır. İkinci bölümde öğrencilerin düşünüp yorumlayabilecekleri bir soru verilerek 200 kelimelik bir metni 40 dakikada yazması beklenmektedir. Konuşma becerisi bölümü de 2 bölümden oluşmaktadır. Öğrencilere yöneltilen sorularla 10 dakika boyunca karşılıklı konuşması sağlanır. Son kısımda ise adaya yöneltilen soru ile herhangi bir yönlendirme olmadan adayın doğal akışında konuşma yapması sağlanmaktadır. Tüm bu bilgilerden hareketle TYS'de beceriler bağlamında kullanılan soru tipleri aşağıdaki gibidir:

Tablo 5

TYS'de becerilere göre soru tipleri

Beceri	Soru tipi
Dinleme	Eşleştirme, Doğru-Yanlış, Cümle Tamamlama, Dinleme Metnine Bağlı Sorular, Çoktan Seçmeli Sorular
Okuma	Kelime Bilgisi, Doğru-Yanlış, Metne Bağlı Sorular, Çoktan Seçmeli Sorular
Yazma	Güdümlü Yazma
Konuşma	Bağımsız Konuşma, Karşılıklı Konuşma, Sözlü Etkileşim, Tek Aday Konuşması

Yukarıdaki tabloda da görüldüğü üzere dinleme bölümünde, eşleştirme, doğru-yanlış, cümle tamamlama, metne bağlı soru ve çoktan seçmeli soru tipleri yer almaktadır. Okuma bölümünde kelime bilgisi, doğru-yanlış, metne bağlı soru ve çoktan seçmeli soru yer almaktadır. Yazma bölümü güdümlü yazma sorularıyla yapılmaktadır. Konuşma bölümü ise bağımsız konuşma, karşılıklı konuşma, sözlü konuşma veya tek aday konuşması şeklinde yapılmaktadır. Bu bağlamda ilgili sınavdaki beceri temelli puanlama aşağıdaki gibidir:

Tablo 6

TYS'de temel becerilerle ilgili puanlar

	Okuma	Dinleme	Yazma	Konuşma	Toplam
Toplam Puan	25	25	25	25	100
Ölçüt Puanı	12,5	12,5	12,5	12,5	50

Türkçe yeterlik sınavlarında 4 beceri alanında her beceri 25 puan olmak kaydıyla toplam 100 puan üzerinden değerlendirilir. Öğrencinin Türkçe yeterlik sınavlarında başarılı sayılabilmesi için her beceriden en az 12,5 puan olmak şartıyla 50 puan almalıdır. Bu bağlamda ilgili sınavdan alınacak puanlar ve sertifika derecesi gösteren tablo aşağıdaki gibidir:

Tablo 7

TYS Sertika puanları ve yüzdeleri

Sertifika	B2	C1	C2
Puan	55-70	71-88	89-100
Yüzde	%55	%71	%89

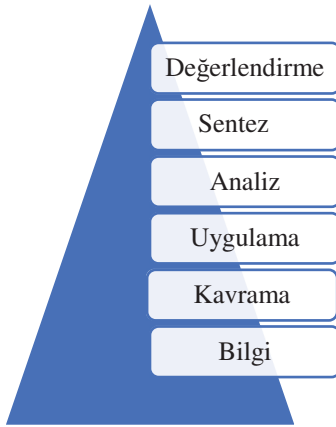
Yukarıdaki tabloda da görüldüğü üzere Türkçe Yeterlik Sınavından sertifika almaya hak kazanmak için en az 55 puan almak gerekmektedir. Bu bağlamda ilgili tabloya bakıldığında bu sınava giren bir öğrenci, 55-70 puan aralığıyla B2; 71-88 puan aralığıyla C1; 89-100 puan aralığındaki bir puanla C2 sertifikasını hak eder.

Yenilenmiş Bloom Taksonomisinin Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanımı

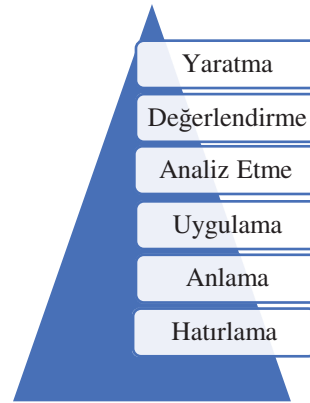
Taksonomi kelimesi sözlükte sınıflandırılma ve bu sınıflandırılmada kullanılan kurallar bölümü olarak yer almaktadır. Kullanılan bilişsel alan taksonomileri içinde en yaygın olarak kullanılan Bloom taksonomisi olarak bilinmektedir (Altun ve Doğan, 2018, s. 441). Revize edilmiş olan Bloom Taksonomisi eğitimin her alanında kullanılabilir (Doğan ve Burak, 2018, s. 37).

1956 yılında yayımlanan Bloom taksonomisi, yeni gelişmeler çerçevesinde 2001 yılında yenilenmiştir (Aktaş, 2017, s. 104). Bloom taksonomisinin temelinde öğrenen ve öğrenenlerin ne talep ettiklerinin farkında olması ve bu taleplerini basitten karmaşığa doğru aşamalı bir sıra içinde düzenlenebilir olmasıdır (Özdemir, Altıok, ve Baki, 2015, s. 365). Bilişsel psikologlar, program geliştirme ve öğretim uzmanları, ölçme değerlendirme uzmanları gibi alan çalışmacılarının oluşturduğu ekip 1995-2000 yılları arasında yılda iki kez olmak üzere Bloom'un taksonomi adıyla bilinen bilişsel alan sınıflandırmasını yeniden düzenlemek ve geliştirmek için toplanmışlardır (Özdemir, Altıok ve Baki, 2015).

Eski taksonomi “bilgi, kavrama, uygulama, analiz, sentez, değerlendirme” olmak üzere altı düzeyde iken 2001 yılında yenilenen halinde ise sentez ve değerlendirme basamakları yer değiştirmiştir. Yenilenen taksonominin alt düzeyi hatırlama, anlama ve uygulama basamakları iken, üst düzey düşünmeye hitap eden basamaklar analiz, değerlendirme, yaratmadır (Aktaş, 2017, s. 104).

Şekil 3. Orijinal Taksonomi

Şekil 4. Yenilenmiş Taksonomi

Yenilenmiş taksonomide değişimin genel olarak üç basamakta olduğu görülmektedir (Forehand, 2005; Tutkun, 2015, s. 60):

Terminoloji. “Bilgi, kavrama, uygulama, analiz, sentez ve değerlendirme” şeklinde olan bilişsel basamakları, “hatırlama, anlama, uygulama, analiz etme, değerlendirme ve yaratma” olarak revize edilmiştir.

Yapı. Bilişsel alan, “bilgi ve bilişsel süreç” olarak iki alt boyutta düzenlenmiştir. Bilgi boyutu, içeriğin olgusal, kavramsal ve işlemsel olarak organize edilmiş şeklindedir. Bilgi boyutuna “üstbilişsel bilgi” eklenmiştir. Bilişsel süreç boyutunda ise, orijinal taksonomideki tüm alt kademelerdeki ifadeler “fiilimsiler” olarak değiştirilmiştir.

Vurgu. Taksonomide ilk hedefin ilköğretim ve ortaokul öğretmenleri olduğu belirtilmiştir. Çok sayıda soru sormaktansa öğretim ve değerlendirmede uyum ve işbirliğine, örnek değerlendirme taslaklarının vurgu yapılmıştır. Alt kategoriler, ana kategorileri açıklamak için kullanılmıştır.

Bilişsel süreçler 6 temel kategori ve 19 alt kategoriye ayrılmıştır. Taksonominin temel ve alt kategorileri şöyle sıralanmaktadır (Anderson vd. 2001; Beyreli ve Sönmez, 2017, s. 216-217):

- a. Hatırlama basamağı, geri çağırma ve tanıma olarak iki alt kategoriden oluşmaktadır.
- b. Anlama basamağı; yorumlama, açıklama, sınıflama, özetleme, çıkarımda bulunma, karşılaştırma ve örneklendirme alt kategorilerinden oluşmaktadır.
- c. Uygulama basamağı, uygulama ve yapma alt kategorilerinden oluşmaktadır.
- d. Analiz etme basamağı; ayrıştırma, bir araya getirme ve birbiriyle ilişkilendirme alt kategorilerinden oluşmaktadır.
- e. Bilgi ile ilgili olarak bazı standart ve ölçütlere göre yargılamalarda bulunma olan değerlendirme basamağı kontrol etme ve eleştirme alt kategorilerinden oluşmaktadır.
- f. Yaratma basamağı; genelleme, planlama ve oluşturma alt kategorilerinden oluşmaktadır.

Airasian ve Miranda (2002) taksonomide hedefler, öğrenme süreci ve ölçme ve değerlendirme görevleri arasında bir bağlantının olduğunu ifade etmiştir (akt. Yurdabakan, 2012, s. 336). Bloom taksonomisi eğitimciler tarafından en çok tercih edilen taksonomidir (Aktaş, 2017, s. 104). Türkçe derslerinde üst düzey düşünme becerilerini kazandırmak önemlidir. Bu bağlamda ölçme değerlendirmede öğrencilerin bu becerilerini geliştirecek sorularını yöneltilmesi öğrencilerin gelişim düzeylerini arttıracaktır (Çintaş Yıldız, 2015, s. 480)

Boylu (2019) yabancı dil olarak Türkçe öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme yeterliklerinde öğretmenlerin soru hazırlamalarına yönelik yeterliklerine dair bazı sonuçlar saptamıştır. Bu çalışma kapsamında alan öğretmenlerinin Bloom taksonomisinin hatırlama basamağı ve anlama basamağına ait soru hazırlama puan durumlarının daha yüksek; uygulama basamağı, analiz basamağı, değerlendirme basamağı ve yaratma basamağına ait soru hazırlama puan durumlarının daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Ölçme

değerlendirmede kullanılan sorular, zihinsel yapılandırma açısından önemlidir (Kavruk ve Çeçen, 2013, s. 2). Avşar ve Mete (2018) kazanımlarda üst düzey bilişsel becerilere yeterli oranda yer verilmediğini belirtmektedir. Taksonomiye uygun olarak kazanımların her basamağın niteliklerini karşılayacak oranda yazılmasının ders başarısını artıracığına; Türkçenin zenginliklerini sezdirmek amacıyla farklı fiillerin kullanılmasıyla taksonomideki üst düzey becerileri karşılayacak kazanımların yazılmasını önermektedirler. Nitekim her bilgi öğrenen tarafından hem bilişsel hem de sosyal olarak yapılandırıldığından öğrencilerin bu noktadaki kazanımları önem arz etmektedir (Kana, 2013).

Dil yeterlik sınavları uzman bir kadro tarafından hazırlanmalıdır. Sorulacak sorulardaki metinlerin seçimi, soru sayıları, soru çeşitleri, sınav süresi, değerlendirme ölçütleri dikkatli bir şekilde belirlenmelidir. Dil yeterlik sınavları büyük çapta yapılan sınavlar oldukları için hata yapılmaması gerekir. Soruları hazırlarken en önemli araç metin seçimleridir. Okuma ve dinleme becerisi, metinler üzerinden sorulmaktadır. Bu nedenle metin seçiminde dikkatli olunmalıdır. “Milanovic’e göre metin seçimi konusunda testi hazırlayan ve uygulayan kişiler şunları yapmalıdır:

- Metinler tamamen bir yerden alıntılanmamalıdır. Gerçek hayattan örnekleri yansıtan içeriklere sahip olmalıdır.
- Metin içerisinde geçen durumlar ve konular düzeye uygun seçilmeli yabancılık çekmeyecekleri bir konu tertibi yapılmalıdır.
- Belirlenmiş bir konu sunulurken açık bir gaye izlenmeli ve diğer katılımcılarla birlikte bahsi geçen duruma uygun yapılar elde edilmelidir.
- Başarı ölçütlerinin bir konuyu tamamlarken açık olması gerekmektedir” (Demirel, 2019, s. 22)

Metin seçimlerinde hassas davranılmalıdır. Dil yeterlik sınavlar uluslararası alanda uygulandığı için sınavlarda belirlenen metinlerin yukarıdaki özelliklere uygun seçilmesi gerekmektedir. Okuma ve dinleme becerisine ait metinler yukarıda belirtilen ölçütlere göre hazırlandıktan sonra metinlere bağlı soruların oluşturulması gerekmektedir. (Demirel, 2019, s. 23)

Dil yeterlik sınavlarının hazırlanmasında bazı özelliklerin olması gereklidir. Sınavlar hazırlanırken neyin ölçüldüğü, başarının nasıl yorumlandığı, karşılaştırmaların nasıl yapılabildiği önemlidir (Demirel, 2019, s. 20-21).

Dil yeterlik sınavları öğretim programındaki kazanımları, farklı düşünceleri test edebilme, pratiğe dökülecek düşünceleri sağlamalıdır. Bununla birlikte edinilen bilgilerin günlük yaşamda kullanmaları ve karşılaşılan sorunlara yönelik çözüm sunabilmelerini, analiz etme, çıkarımda bulunma, fikirlerini savunma, fikir üretip bunu düzenlemesi, tartışıp değerlendirebilmesi gibi eleştirel düşünme becerilerini kapsamalıdır. Öğretim programlarında yaratıcı düşünmeye yönelik kazanımlara da yer verilmesi gerekmektedir (Özdemir, Altıok ve Baki, 2015, s. 373).

Bölüm III: Yöntem

Bu bölümde, araştırmanın modeli, çalışma grubunun özellikleri, veri toplama araçları ile verilerin nasıl toplanıp analiz edilmesine ilişkin bilgiler verilecektir.

Araştırma Modeli

Nitel araştırmanın farklı veri toplama yöntemlerinin kullanılarak olayların doğal ortamlarında ve gerçekçi bir şekilde izlendiği bir süreçtir (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 45). Bu araştırmada verilerin toplanıp ve değerlendirilmesi sürecinde nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi ve Aydın TÖMER Türkçe Yeterlik Sınavları Yenilenmiş Bloom taksonomisine göre inceleyip okuma ve dinleme bölümü soruları taksonominin bilişsel süreç boyutu ve bilgi boyutunda nasıl bir dağılım gösterdiği belirlenmeye çalışılmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır.

Çalışma Materyali

Araştırmada çalışma materyali olarak en çok yabancı öğrencisi bulunan devlet üniversitesi olan İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi ve en çok yabancı öğrencisi bulunan vakıf üniversitesi olan İstanbul Aydın Üniversitesi, TÖMER kurumlarında 2019-2020 eğitim öğretim döneminde kullanılan Türkçe yeterlik sınavlarının dinleme ve okuma bölümleri kullanılmıştır. Bu bağlamda sınavların okuma ve dinleme bölümlerine ait detaylı bilgiler aşağıdaki gibidir:

Tablo 8

İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi Türkçe yeterlik sınavı soru dağılımı

	Dinleme	Okuma	Toplam
Soru Adedi	20	25	45

İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi'nin Türkçe yeterlik sınavında 20'si dinleme, 25'i okuma sorusu olmak üzere toplam 45 soru bulunmaktadır. Sınavın toplam süresi yazma da dâhil 150 dakikadır. İlgili sınava ait soru türlerinin becerilere göre dağılımı ise aşağıdaki gibidir:

Tablo 9

Dinleme bölümü soru tipi dağılımı

Dinleme	Soru Sayısı
Çoktan seçmeli	10 soru
Çoktan seçmeli	5 soru
Doğru-Yanlış	5 soru
Toplam	20 soru

İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi'nin Türkçe yeterlik sınavının dinleme bölümünde 2 metin bulunmaktadır. İki metinde çoktan seçmeli ve doğru-yanlış soru tipi tercih edilmiş. 1. Metinde 10 çoktan seçmeli, 2. Metinde 5'i çoktan seçmeli, 5'i boşluk doldurma soru tipi kullanıldığı tespit edilmiştir. Toplam 20 adet soru bulunmaktadır.

Tablo 10

Okuma Bölümü Soru Tipi Dağılımı

Soru tipi	Soru sayısı
Çoktan seçmeli	10
Doğru-Yanlış	7
Eşleştirme	8
Toplam	25

İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi'nin Türkçe yeterlik sınavının okuma bölümünde 3 soru tipi kullanıldığı tespit edilmiştir. Bunlar; çoktan seçmeli, doğru-yanlış, eşleştirmedir.

Okuma bölümünde toplamda 25 adet soru bulunmaktadır. Soruların soru tipine göre dağılımı; çoktan seçmeli 10, doğru-yanlış 7, eşleştirme 8 şeklindedir. Tabloda da görülmektedir ki 3 soru tipinde de birbirine yakın bir dağılım bulunmaktadır.

İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi'nin Türkçe yeterlik sınavında daha çok çoktan seçmeli ve doğru-yanlış soru tipi tercih edilmiştir. Bu bağlamda kullanılan soru tiplerine ilişkin örnek sorular aşağıdaki gibidir:

Soru tipi: Çoktan seçmeli soru tipi

Metne göre aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- a) Heykel yapımında kullanılan malzemeler farklılık göstermiştir.
- b) Dünyada yapılmış olan ilk heykel hakkında farklı görüşler vardır.
- c) Heykeltçilik dünyanın belirli bölgelerinde yapılmaktadır.
- d) Heykeltçilik yapımında dayanıksız malzemeler kullanılmıştır.

Soru Tipi: Doğru /Yanlış

Dinlediğiniz metne göre aşağıdaki cümleleri Doğru (D) ya da Yanlış (Y) olarak D Y işaretleyin.

- 1. Sözlük anlamıyla internet, bir medya oynatıcıdır.
- 2. İnternette yanlış bilgilerle karşılaşılabilir.
- 3. İnternet en fazla interaktif işlemler yaparken kullanılır.
- 4. İnternet amacına uygun kullanıldığında bile zararlı olabilir.
- 5. Sosyal medya sitelerinde harcanan fazla zaman sağlığımıza zarar verebilir.

Soru tipi: Eşleştirme

Aşağıdaki hafta sonu için etkinlik planı yapmak isteyen kişiler sadece bir etkinlik seçebilir.

Her bir kişinin başvurabileceği etkinlik seçeneğini "Cevap" kısmına yazınız.

- 1. Zehra Hanım 40 yaşındadır ve müzik dinlemeyi çok sever. Eşiyle beraber gittiği

seyahatlerde seçkin toplulukların konserlerine gitmeyi tercih eder. Hafta sonu İstanbul'da bir etkinliğe gitmeyi planlayan Zehra Hanım, kendinin ve eşinin zevkine uygun bir seçenek aramaktadır.

Cevap:

2. Bir bankada yönetici olan İrem Hanım, hafta içi çalıştığı için 10 yaşındaki çocuğuyla yeterince vakit geçirememekten şikayetçidir. Sahne sanatlarına ilgi duyan oğlu Emre ise hem güzel bir oyun izleyeceği hem de annesiyle vakit geçirebileceği bir etkinliğe gitmek istemektedir.

Cevap:

3. Aysel Hanım, 30 yaşında bir sanat tutkunudur. Kendisi gibi eşi de sanatsal aktivitelere ilgi duymaktadır. Aysel Hanım ve eşi kısıtlı bütçeleriyle bütün bir hafta sonunu kapsayan bir program planlamaktadırlar.

Cevap:

4. Diş Doktoru Kıvanç Bey, oğulları ile birlikte gidebileceği bir hafta sonu etkinliği aramaktadır. Oğulları sporu çok sevdikleri için onlara unutamayacakları bir tecrübe yaşatmak isteyen Kıvanç Bey, çocuklarının uyku saatini etkilemesini istemediği için en geç saat 22.00'da evde olabilecekleri bir etkinlik aramaktadır.

Cevap:

İstanbul Film Festivali	Canım Kardeşim Müzikal Çocuk Oyunu
Bu yıl otuz altıncısı düzenlenecek olan İstanbul Film Festivali 20 farklı sinema salonunda 85 farklı filmi izleyicilerle buluşturacak.	Çocuğunuzla beraber güzel bir hafta sonu geçirmeyi hayal ediyorsanız bu müzikal tam size göre. Hoşça vakit geçirirken çocuğunuzun hem eğlenmesini hem öğrenmesini sağlayabilirsiniz.
Film tutkunlarının hafta sonunu renklendirecek olan festival 15-16 Nisan günlerinde düzenlenecek.	Saat:14.00
Tek Film Bilet	Bilet Fiyatı: 30 TL

Fiyatı: 30 TL Üç

Film Bilet Fiyatı:

50

İki Günlük Kombine Bilet Fiyatı:70 TL

Avrupa Basketbol Şampiyonası Finali

Viyana Filarmoni Orkestrası İstanbul'da

Sporseverleri dev bir heyecan bekliyor.

İstanbul, klasik müzikseverlerin merakla

Avrupa Basketbol şampiyonası finalinde

beklediği bir konsere ev sahipliği yapacak.

İspanya ve Letonya kozlarını 16 Nisan Pazar

Viyana Filarmoni Orkestrası 15-16 Nisan

günü Sinan Erdem Spor Salonu'nda

günlerinde iki konser birden verecek.

paylaşacak.

Saat: 20.00

Saat: 17.00

Bilet Fiyatı: 200 TL

Bilet Fiyatı 250 TL

Tablo 11

Aydın TÖMER Türkçe Yeterlik Sınavı Soru Dağılımı

	Dinleme	Okuma	Toplam
Soru Adedi	18	42	60

Aydın TÖMER'in Türkçe yeterlik sınavında 18'i dinleme, 42'si okuma sorusu olmak üzere toplam 60 soru bulunmaktadır. Sınavın toplam süresi yazma da dâhil 150 dakikadır. Sınava ait detaylı bilgi aşağıdaki gibidir:

Tablo 12

Aydın TÖMER Türkçe Yeterlik Sınavı Dinleme Bölümü Soru ve Metin Dağılımı

	Dinleme	Soru Sayısı
1.Metin	Çoktan seçmeli	3
2.Metin	Çoktan seçmeli	2
3.Metin	Çoktan seçmeli	3
4.Metin	Çoktan seçmeli	3
5.Metin	Çoktan seçmeli	3
6.Metin	Çoktan seçmeli	4
	Toplam	18 soru

Aydın TÖMER'in Türkçe yeterlik sınavının dinleme bölümünde 6 metin bulunmaktadır. Altı metinde çoktan seçmeli soru tipi tercih edilmiş. 1. Metinde 3, 2. Metinde 2, 3. Metinde 3, 4. Metinde 3, 5. Metinde 3, 6. Metinde 4 soru sorulmuş. Toplam 18 adet soru bulunmaktadır.

Tablo 13

Aydın TÖMER Türkçe yeterlik sınavı okuma bölümü soru ve metin dağılımı

Soru tipi	Soru sayısı
1. Çoktan seçmeli	34
2. Boşluk doldurma	4
3. Cümle oluşturma	2
4. Paragraf oluşturma	1
5. Akışı bozan cümle	1
Toplam	42

Aydın TÖMER'in Türkçe yeterlik sınavının okuma bölümünde 5 soru tipi kullanıldığı tespit edilmiştir. Bunlar; çoktan seçmeli, boşluk doldurma, cümle oluşturma, paragraf oluşturma, akışı bozan cümledir. Okuma bölümünde toplamda 42 soru bulunmaktadır. Soruların soru tipine göre dağılımı; çoktan seçmeli 34, boşluk doldurma 4, cümle oluşturma 2, paragraf oluşturma, 1, akışı bozan cümle1 şeklindedir. Tabloda da görülmektedir ki en çok tercih edilen soru tipi çoktan seçmeli soru tipidir. Aydın TÖMER'in Türkçe yeterlik sınavında daha çok çoktan seçmeli soru tipi tercih edilmiştir. Bu bağlamda ilgili soru tiplerine örnek olması açısından aşağıdaki sorular verilebilir.

Soru tipi: Çoktan seçmeli soru tipi

Para gerçek zenginlik değildir. Para sadece ihtiyaçlarımızı karşılamamız için bize lazımdır. Bir çölün ortasında susamış bir insan için bir iki damla soğuk su, bir iki kilo altından daha değerlidir.

Bu paragrafın başlığı aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Soğuk su
- B) Gerçek zenginlik
- C) Çöl ve su
- D) ihtiyaçlar

Soru tipi: Boşluk Doldurma soru tipi

Şehir merkezine sabah altıyı on ve akşam on bire yirmi Otobüs vardır.

Aşağıdakilerden hangisi boşluklar için uygundur?

- A. kala / var
- B. geçe / kala
- C. var / geçe
- D. kala / geçe

Soru tipi- Cümle Oluşturma

- I. onları III. çalışmalıyız V. çocuklarımızla
II. anlamak IV. istiyorsak VI. anlamaya

Yukarıdaki sözcüklerden kurallı ve anlamlı bir cümle yapınız.

- A. I - IV - V - II - III - VI
B. V - VI - III - I - II - IV
C. I-VI - III - V- II - IV
D. V - II - IV - I- VI - III

Soru tipi- Paragraf Oluşturma

1.Hep beraber metroya binip müzenin olduğu yere gittik. 2. Bunun üzerine, müzeye nasıl ulaşabileceğimizi düşünmeye başladık. 3. İlk önce kent müzesini ziyaret etmeyi planladık. 4. Müzeye ancak metroyla gidebileceğimiz üzerinde fikir birliğine vardık. 5. Şehirdeki tarihi yerleri gezmek üzere arkadaşlarla bir araya geldik.

Yukarıda numaralanmış cümlelerle anlamlı bir paragraf oluşturmak için sıralama nasıl olmalıdır?

- A. 2- 3-1-5-4
B. 5-3-1-4-2
C. 2-1- 4- 5-3
D. 5-3-2-4-1

Soru tipi: Paragraf Akışını Bozan Cümle

(1) Küresel Isınma 21. yüzyılın en büyük tehdidi. (2) Bu tehdidin etkileri şimdilerde görülmeye başlandı bile. (3) Bu tehditle baş edebilmek için insanoğlu geç kalmadan büyük bir savaş vermek zorunda. (4) insanlar çevrenin önemini henüz tam olarak kavrayamadı.

(5) Bilim adamları, küresel ısınmanın artık şüphe götürmez bir biçimde kritik noktaya ulaşmış olduğunu söylüyor.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisi paragrafın akışını bozmaktadır?

- A. 3
- B. 4
- C. 2
- D. 5

Verilerin Analizi

Doküman incelemesi yöntemiyle toplanan veriler içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. İçerik analizi, araştırmacıların incelenen çalışmada elde edilen bulgularla çıkarımlarda bulunmaya çalıştığı ve ortaya konan çıkarımların önceden yapılan çalışmalarla değerlendirildiği bir yöntemdir. Büyüköztürk vd. (2014, s. 240) içerik analizini, belirlenen kurallara bağlı olarak yapılan kodlamalarla metnin bazı sözcüklerinin daha küçültülmüş kategorilere göre özetlendiği sistemli ve tekrarı mümkün olan bir teknik olarak tanımlar.

Veriler toplanırken İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi ve İstanbul Aydın TÖMER'in Türkçe yeterlik sınavlarının okuma ve dinleme bölümüne ait kaç soru olduğu, soru tipleri, Yenilenmiş Bloom Taksonomisine göre bilişsel süreç boyutu ve bilgi boyutunda nasıl bir dağılım gösterdiği ve ölçme değerlendirme bakımından hatalı sorular tablolar halinde belirlenmiştir.

Bölüm IV: Bulgular ve Yorum

İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi tarafından Uygulanan Türkçe Yeterlik Sınavlarına Ait Soruların Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre Dağılımına İlişkin Bulgular

Tablo 14

İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi Türkçe Yeterlik Sınavının Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre Soru Dağılımı

Bilgi boyutu	Bilişsel Boyut Soru Sayısı					
	Hatırlama	Anlama	Uygulama	Analiz etme	Değerlendirme	Yaratma
Soru sayısı	23	22	-	-	-	-
Olgusal	16	4	-	-	-	-
Kavramsal	7	18	-	-	-	-
İşlemsel	-	-	-	-	-	-
Üstbilişsel	-	-	-	-	-	-
Toplam	23	22	-	-	-	-

Yukarıdaki tabloda da görüldüğü üzere İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi'nin Türkçe yeterlik sınavında toplam 45 soru bulunmaktadır. Bu bağlamda tabloya bakıldığında bilişsel süreç boyutunda 45 sorunun 23'ü hatırlama, 22'si anlama basamağına yönelik olduğu, uygulama, analiz etme, değerlendirme ve yaratma basamağında soru olmadığı tespit edilmiştir.

İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi'nin Türkçe Yeterlik Sınavında hatırlama basamağın yönelik hazırlanan 23 sorunun 16'sı olgusal bilgi basamağına, 7'si kavramsal bilgi basamağına; anlama basamağına yönelik hazırlanan 22 sorunun 4'ü olgusal bilgi basamağına, 18'i kavramsal bilgi basamağına yöneliktir. İşlemsel bilgi ve üstbilişsel bilgi

basamağına ait soru tespit edilmemiştir. Bu soruların dinleme ve okuma bcerisi bağlamında taksonomişye göre dağılımı ise aşağıdaki gibidir:

Tablo 15

İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi Türkçe Yeterlik Sınavının Dinleme Bölümü Sorularının Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre Dağılımı

Bilgi boyutu	Bilişsel Boyut Soru Sayısı					
	Hatırlama	Anlama	Uygulama	Analiz etme	Değerlendirme	Yaratma
Olgusal	9	2	-	-	-	-
Kavramsal	4	5	-	-	-	-
İşlemsel	-	-	-	-	-	-
Üstbilişsel	-	-	-	-	-	-
Toplam	13	7	-	-	-	-

İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi'nin Türkçe yeterlik sınavında hatırlama basamağına yönelik hazırlanan 22 sorunun 13'ü dinleme bölümündedir. 9'u olgusal hatırlama, 'ü kavramsal hatırlama; Türkçe yeterlik sınavında anlama basamağına yönelik hazırlanan 22 sorunun 7'si dinleme bölümündedir. 2'si olgusal anlama, 5'i kavramsal anlama basamağında olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 16

İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi Türkçe Yeterlik Sınavının Okuma Bölümü Sorularının Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre Dağılımı

Bilgi boyutu	Bilişsel Boyut Soru Sayısı					
	Hatırlama	Anlama	Uygulama	Analiz etme	Değerlendirme	Yaratma
Olgusal	7	2	-	-	-	-
Kavramsal	3	13	-	-	-	-

Tablo 16'nin devamı

Bilgi boyutu	Bilişsel Boyut Soru Sayısı					
	Hatırlama	Anlama	Uygulama	Analiz etme	Değerlendirme	Yaratma
İşlemsel	-	-	-	-	-	-
Üstbilişsel	-	-	-	-	-	-
Toplam	10	15	-	-	-	-

İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi'nin Türkçe yeterlik sınavında hatırlama basamağına yönelik hazırlanan 23 sorunun 10'u okuma bölümündedir. 7'si olgusal hatırlama, 3'ü kavramsal hatırlama; Türkçe yeterlik sınavında anlama basamağına yönelik hazırlanan 22 sorunun 15'i okuma bölümündedir. 2'si olgusal anlama, 13'ü kavramsal anlama basamağında olduğu tespit edilmiştir.

Yukarıdaki bilgilere ek olarak ilgili sınavın dinleme ve okuma bölümlerinde yer alan soruların taksonomiye göre dağılımında elde edilen bulgulardan hareketle dinleme bölümüne ilişkin örnek soru tipleri aşağıdaki gibidir:

Dinleme Bölümü Sorularına Ait Örnekler

Örnek 1

Dinleme Bölümünde, Hatırlama basamağı ve Olgusal Bilgi Boyutuna Yönelik Soru Örneği

Hatırlama	Anlama	Uygulama	Analiz etme	Değerlendirme	Yaratma	Olgusal	Kavramsal	İşlemsel	Üstbilişsel
X						X			
a)	Dinlediğiniz metne göre Şirince ne zaman insanlar tarafından çok tanınmaya başladı?								
b)	2010 yılında								

- c) 2011 yılında
 d) 2012 yılında
 e) 2013 yılında

Yukarıdaki soruya bakıldığında öğrencilerin tarihi aklında tutmaları ve seçenekler arasından işaretlemeleri istenmektedir. Öğrenciler sorunun cevabını metin içerisinden herhangi bir yorumlama ve zihinsel işlem yapmadan çıkarabilir. Bu nedenle bu soru bilişsel boyutta hatırlama basamağına, bilgi boyutunda olgusal basamağına yöneliktir.

Örnek 2

Dinleme Bölümünde, Anlama Basamağı ve Olgusal Bilgi Boyutuna Yönelik Soru Örneği

Hatırlama	Anlama	Uygulama	Analiz etme	Değerlendirme	Yaratma	Olgusal	Kavramsal	İşlemsel	Üsbilişsel
		X					X		

Dinlediğiniz metne göre Şirince'nin mimarisi ile ilgili bilgilerden hangisi doğrudur?

- a. 19. yüzyılda yapılan evler restore edilmiştir.
 b. 1995 yılında modern evler yapılmıştır.
 c. Sevan Nişanyan köyü yıkarak yeniden inşa etmiştir.
 d. Şirince'deki evler eski olduğu için terk edilmiştir.

Yukarıdaki soruya ait seçenekler incelendiğinde evlerin mimarisi hakkında verilen bilgilerle metinde geçen kavramların ilişkisini bilmelidir. Herhangi bir kavramın tanımı ve yorumlanması gerekmemektedir. Fakat doğru cevabın bulunabilmesi için öğrencinin metindeki ifadeleri yorumlayabilmesi yani anlamlandırması gerekmektedir. Bu anlamlandırma basit düzeyde olacağı için seçenekler, bilişsel boyutta anlama, bilgi boyutunda olgusal basamağına yöneliktir.

Örnek 3

Dinleme Bölümünde, Hatırlama basamağı ve Kavramsal Bilgi Boyutuna Yönelik Soru Örneği

Hatırlama	Anlama	Uygulama	Analiz etme	Değerlendirme	Yaratma	Olgusal	Kavramsal	İşlemsel	Üsbilişsel
X							X		

Dinlediğiniz metne göre aşağıdakilerden hangisi internetin yararları arasında yer almaz?

- Bilgi paylaşımı yapılmasını sağlar.
- İletişimi kolaylaştırır.
- Yeni arkadaşlar kazandırır.
- Medya kanallarına ulaştırır.

Yukarıdaki seçeneklerde verilen kavramların metinde geçen karşılıklarının hatırlanması gerekmesiyle birlikte metindeki soruyla alakalı kısmında bulunan soyut ifadelerinde bilinmesi gerekmektedir. Bu bağlamda soru bilişsel boyutta hatırlama, bilgi boyutunda kavramsal basamağa yöneliktir.

Örnek 4

Dinleme Bölümünde, Anlama basamağı ve Kavramsal Bilgi Boyutuna Yönelik Soru Örneği

Hatırlama	Anlama	Uygulama	Analiz etme	Değerlendirme	Yaratma	Olgusal	Kavramsal	İşlemsel	Üsbilişsel
		X						X	

Dinlediğiniz metne göre Şirince köyü ile ilgili bilgilerden hangisi doğrudur?

- Şirince’de yaz mevsimlerinde yüksek sıcaklık hâkimdir.

- b. Şirince’de çok fazla ağaç yoktur.
- c. Şirince geniş sokaklara sahip bir köydür.
- d. Şirince’nin içinde arabayla gezilemez.

Seçeneklerde verilen kavramların metinde geçen karşılıklarının hatırlanması ve yorumlanması (anlama) gerekmektedir. Kavramsal boyuttaki bir sorunun cevabına ulaşabilmek için metnin ana öğelerinin kavranmış olması gerekir. Bu bağlamda soru bilişsel boyutta anlama, bilgi boyutunda kavramsal basamağa yöneliktir.

Örnek 5

Dinleme Bölümünde, Anlama basamağı ve Kavramsal Bilgi Boyutuna Yönelik Soru Örneği

Hatırlama	Anlama	Uygulama	Analiz etme	Değerlendirme	Yaratma	Olgusal	Kavramsal	İşlemsel	Üsbilişsel
	X						X		

Dinlediğiniz metne göre aşağıdakilerden hangisi internetin zararları arasında yer alır?

- a) Aile bağlarına zarar verir.
- b) İnsanların şiddete eğilimine neden olur.
- c) Kitap okuma alışkanlığını yok eder.
- d) Kültürün bozulmasına sebep olur.

Anlama basamağı: yazılı ve sözlü dildeki mesaj ve anlamları fark etmeyi sağlar. Seçeneklerde geçen “ aile bağları, şiddet eğilimi, okuma alışkanlığı, kültür bozulması” bu ifadeler soyut ifadelerdir. Öğrenciler tarafından kavranıp anlaşılması gerekir metin içerisinde bire bir karşılığını bulamayacağı için metindeki ifadeleri yorumlaması sayesinde

cevaba ulaşabilecektir. Bu bulgulardan hareketle soru, bilişsel boyutta anlama, bilgi boyutunda kavramsal basamağa yöneliktir.

Örnek 6

Dinleme Bölümünde, Hatırlama basamağı ve Kavramsal Bilgi Boyutuna Yönelik Soru Örneği

Hatırlama	Anlama	Uygulama	Analiz etme	Değerlendirme	Yaratma	Olgusal	Kavramsal	İşlemsel	Üsbilişsel
	X							X	

Dinlediğiniz metne göre aşağıdakilerin hangisi çocukların ruh sağlığını bozan ebepler arasında yer alır?

- Bahis oyunları
- Korku içerikli oyunlar
- Sosyal ağlar
- Alışveriş siteleri

Bilgiyi uzun süreli bellekten çağırma olan hatırlama basamağı, tanıma ve geri çağırma olarak iki alt kategoriden oluşmaktadır. Seçeneklere bakıldığında öğrenciden istenilene şey seçeneklerdeki ifadelerin metinde geçip geçmediğini hatırlamalarıdır. Bununla birlikte “bahis oyunları, korku içerikli, sosyal ağlar, alışveriş site” ifadeleri soyut kavramlardır. Soru bu yönüyle kavramsal boyuttadır. Bu bulgulardan hareketle soru, bilişsel boyutta hatırlama, bilgi boyutunda kavramsal basamağa yöneliktir.

Yukarıda verilen dinleme bölümüne ait soruların taksonomiye göre dağılımlarına ait örneklerle bakıldığında soruların ağırlıklı olarak bilişsel süreçte hatırlama basamağında, bilgi boyutunda ise olgusal ve kavramsal basamakların olduğunu görüyoruz. Bu da

göstermektedir ki öğrencilerin olgu ve tanım bilgileri üzerinde durularak olgusal bilgi. Bu olgu ve bilgilerin daha da derinlerine inen anlama ve yorumlama gerektiren yapılan yorumlarla sonuç çıkarılarak kavrama basacağı çerçevesinde şekillenmiştir. Öğrencinin temel olarak bilmesi gereken bilgilerin sorgulandığı olgusal bilgi; geniş bir yapının öğelerini oluşturan ve bu yapının kavranmasıyla değerlendirme yapabildiği kavramsal boyut sorularının tercih edilmesinin temel sebebidir. Bir şeyin nasıl yapılacağı, araştırma yöntemleri; teknik yöntemlerden nasıl yararlanacağı ölçütlerini barındıran işlemsel bilgi boyutu yer almamaktadır. Kişinin kendinin farkında olma kendi bilgisini sorguladığı üstbilişsel basamağa ait sorularda bulunmamaktadır.

Okuma Bölümü Sorularına Ait Örnekler

Örnek 1

Okuma Bölümünde, Anlama basamağı ve Kavramsal Bilgi Boyutuna Yönelik Soru Örneği

Hatırlama	Anlama	Uygulama	Analiz etme	Değerlendirme	Yaratma	Olgusal	Kavramsal	İşlemsel	Üsbilişsel
		X						X	

Aşağıdaki hafta sonu için etkinlik planı yapmak isteyen kişiler sadece bir etkinlik seçebilir. Her bir kişinin başvurabileceği etkinlik seçeneğini “Cevap” kısmına yazınız.

- Zehra Hanım 40 yaşındadır ve müzik dinlemeyi çok sever. Eşiyle beraber gittiği seyahatlerde seçkin toplulukların konserlerine gitmeyi tercih eder. Hafta sonu İstanbul’da bir etkinliğe gitmeyi planlayan Zehra Hanım, kendinin ve eşinin zevkine uygun bir seçenek aramaktadır.

Cevap:

- Bir bankada yönetici olan İrem Hanım, hafta içi çalıştığı için 10 yaşındaki çocuğuyla yeterince vakit geçirememekten şikayetçidir. Sahne sanatlarına ilgi

duyan oğlu Emre ise hem güzel bir oyun izleyeceği hem de annesiyle vakit geçirebileceği bir etkinliğe gitmek istemektedir.

Cevap:

- c. Aysel Hanım, 30 yaşında bir sanat tutkunudur. Kendisi gibi eşi de sanatsal aktivitelere ilgi duymaktadır. Aysel Hanım ve eşi kısıtlı bütçeleriyle bütün bir hafta sonunu kapsayan bir program planlamaktadırlar.

Cevap:

İstanbul Film Festivali

Bu yıl otuz altıncısı düzenlenecek olan İstanbul Film Festivali 20 farklı sinema salonunda 85 farklı filmi izleyicilerle buluşturacak.

Film tutkunlarının hafta sonunu renklendirecek olan festival 15-16 Nisan günlerinde düzenlenecek.

Tek Film Bilet

Fiyatı: 30 TL 

Film Bilet Fiyatı:

50

İki Günlük Kombine Bilet Fiyatı:70 TL

Canım Kardeşim Müzikal ocuk Oyunu

ocuğunuzla beraber güzel bir hafta sonu geçirmeyi hayal ediyorsanız bu müzikal tam size göre. Hoşça vakit

geçirirken çocuğunuzun hem eğlenmesini hem öğrenmesini sağlayabilirsiniz.

Saat:14.00

Bilet Fiyatı: 30 TL

Viyana Filarmoni Orkestrası İstanbul'da

İstanbul, klasik müzik severlerin merakla beklediği bir konsere ev sahipliği yapacak.

Viyana Filarmoni Orkestrası 15-16 Nisan günlerinde iki konser birden verecek.

Saat: 20.00

Bilet Fiyatı: 200 TL

Okuma bölümünde bulunan eşleştirme sorularından aldığımız bu soru örneklerinin cevaplarının bulunabilmesi için soru metinlerinde geçen kavramların eşleştirme tablosunda karşılık gelen ifadelerin bulunması gerekmektedir. Bire bir karşılık gelen ifadeler olmadığı için öğrencinin bu kavramları yorumlaması ve anlamlandırması gerekir. Birinci soruda geçen “seçkin toplulukların konserleri” ifadesini öğrencinin kavrayıp eşleştirme tablosunda bulunan “klasik müzik” ifadesine karşılık gelen bu ifadeleri anlaması gerekmektedir. Soyut düzeyde olan bu kavramları öğrencinin metnin ana öğelerini kavramış olmalıdır. İkinci soru metninde geçen “sahne sanatları” ifadesinin eşleştirme tablosunda “müzikal ve çocuk oyunu ifadelerine karşılık geldiğini anlaması beklenmektedir.

Üçüncü soru metninde geçen “sanatsal aktivite ve hafta sonunu kapsayan” soyut ifadelerini anlaması ve kavraması gerekir zira bunu yapamadığında eşleştirme tablosunda bulunan “film festivali” ve “iki günlük kombine bilet” ifadelerine karşılık geldiğini anlaması mümkün olmayacaktır. Tüm soru metnindeki bu durumlar esas alındığında soruların bilişsel boyutta anlama, bilgi boyutunda kavramsal basamağa yönelik oldukları görülecektir.

Örnek 2

Okuma Bölümünde, Hatırlama Basamağı ve Olgusal Bilgi Boyutuna Yönelik Soru Örneğı

Hatırlama	Anlama	Uygulama	Analiz etme	Değerlendirme	Yaratma	Olgusal	Kavramsal	İşlemsel	Üsbilişsel
X						X			

Metne göre aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- a) Heykel çok kısa zamanda yapılan bir sanat ürünüdür.
- b) Heykelciliğin dünya üzerinde bir tane genel tanımı vardır.
- c) Bir hayal etrafında yapılan canlandırmaya heykelcilik denir.
- d) Bir cismin heykel olabilmesi için üç boyutta yer kaplaması gerekir.

Seçeneklere bakıldığında görülecektir ki ifadelere karşılık gelen durumların metin yüzeyinden öğrencinin herhangi bir anlama ve analiz çabasına girmeden hatırlamasıyla bulunabilecek bir sorudur. A seçeneğinde “çok kısa zaman” ifadesi metinde “uzun zaman”, B seçeneğinde “bir tanımı” metinde “birçok tanım”, C seçeneğinde “hayal” ifadesi metinde “fikir” olarak geçmektedir. Doğru cevabımız olan D seçeneğinde ise “üç boyutlu” ifadesi bire bir yer almaktadır. Öğrencinin bu kavramı hatırlaması onu doğru cevaba götürecektir. Bu durumlar göz önüne alındığında sorunun, bilişsel boyutta hatırlama, bilgi boyutunda olgusal basamağa yönelik bir soru olduğu görülecektir.

Örnek 3

Okuma Bölümünde, Anlama Basamağı ve Kavramsal Bilgi Boyutuna Yönelik Soru Örneği

Hatırlama	Anlama	Uygulama	Analiz etme	Değerlendirme	Yaratma	Olgusal	Kavramsal	İşlemsel	Üsbilişsel
	X						X		

Metne göre aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- a) Heykel yapımında kullanılan malzemeler farklılık göstermiştir.
- b) Dünyada yapılmış olan ilk heykel hakkında farklı görüşler vardır.
- c) Heykelcilik dünyanın belirli bölgelerinde yapılmaktadır.
- d) Heykelcilik yapımında dayanıksız malzemeler kullanılmıştır.

Yazılı ve sözlü dildeki mesaj ve anlamları fark etme olan anlama basamağıdır. Metnin tam olarak kavranabilmesi ve anlama basamağına uygun olabilmesi için

yorumlama, açıklama, sınıflama, özetleme, çıkarımda bulunma, karşılaştırma ve örneklendirme gibi anlama basamağının alt kategorilerine de dikkat edilmelidir. Seçeneklerde geçen “dayanıksız malzeme, dünyanın belirli bölgesi, farklı görüşler, farklılık göstermek” bu ifadeler soyut ifadelerdir. Öğrenciler tarafından kavramın anlaşılması gerekir ki sorunun cevabına ulaşılsın. Bu bulgulardan hareketle soru, bilişsel boyutta anlama, bilgi boyutunda kavramsal basamağa yöneliktir.

Örnek 4

Okuma Bölümünde, Hatırlama Basamağı ve Olgusal Bilgi Boyutuna Yönelik Soru Örneği

Hatırlama	Anlama	Uygulama	Analiz etme	Değerlendirme	Yaratma	Olgusal	Kavramsal	İşlemsel	Üsbilişsel
	X						X		

Metne göre aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- Mısırlılarda mezar anıtları yapımında sadeliğe önem verilmiştir.
- Romalılarda seferlerden sonra imparatorun anıtını dikmek bir gelenektir
- Romalılarda özgün heykeller oluşturulurken farklı yöntemlere başvurulmuştur.
- Yunanlarda heykelciliğin ortaya çıkmasının en önemli nedeni dindir.

Metinde geçen anıt, heykel gibi terimlerin tanımının bilinmesi ve seçeneklerde geçen ifadelerin metinde tanınması(hatırlanması) ile öğrenci cevaba ulaşabilir. Sorunun cevabı metnin yüzeyinden kolayca çıkarılabilecek bir yapıda olduğundan soru, bilişsel boyutta hatırlama, bilgi boyutunda olgusal basamağa yöneliktir.

Örnek 5

Okuma Bölümünde, Anlama Basamağı ve Olgusal Bilgi Boyutuna Yönelik Soru Örneği

Hatırlama	Anlama	Uygulama	Analiz etme	Değerlendirme	Yaratma	Olgusal	Kavramsal	İşlemsel	Üsbilişsel
	X						X		

Mehmet Ankara'ya taşınma kararına neden hiç sevinmemiştir?

- Daha önce Ankara'da yaşadığı için
- Köydeki hayatını çok sevdiği için
- Ankara hakkında duyduğu kötü şeyler için
- Babası ile artık kahveye gidemeyeceği için

Metindeki duygu sözcüklerinde herhangi bir tanıma takılmadan olayları sınıflayıp sonuç çıkarması sayesinde cevaba ulaşılabilir. Seçeneklerde herhangi bir kavramın tanımı ve yorumlanması gerekmemektedir. Fakat doğru cevapların bulunabilmesi için öğrencinin metindeki ifadeleri anlamlandırması gerekmektedir. Bu anlamlandırma hafif düzeyde yorumlamaları içermektedir. Bu bağlamda sorular bilişsel boyutta anlama, bilgi boyutunda olgusal basamağa yöneliktir.

Örnek 6

Okuma Bölümünde, Hatırlama Basamağı ve Kavramsal Bilgi Boyutuna Yönelik Soru Örneği

Hatırlama	Anlama	Uygulama	Analiz etme	Değerlendirme	Yaratma	Olgusal	Kavramsal	İşlemsel	Üsbilişsel
X							X		

Metinde aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı vardır?

- Yıldız'ın ölmesinin sebebi nedir?

- b) Muhlis'in yaşadığı evin özellikleri nelerdir?
- c) Yusuf'un iflas etmesinin sebebi nedir?
- d) Zekiye Hanım geçimini nasıl sağlamaktadır?

Seçeneklerdeki soruların metinde geçen karşılıklarının hatırlanması gerekmektedir.

Hatırlanması gereken ifadelerle birlikte soyut kelimelerinde anlaşılması gerekir. Bu bağlamda soru bilişsel boyutta hatırlama, bilgi boyutunda kavramsal basamağa yöneliktir.

Örnek 7

Okuma Bölümünde, Anlama Basamağı ve Kavramsal Bilgi Boyutuna Yönelik Soru Örneği

Hatırlama	Anlama	Uygulama	Analiz etme	Değerlendirme	Yaratma	Olgusal	Kavramsal	İşlemsel	Üsbilişsel
	X						X		

Metne göre aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşılabilir?

- a) Mehmet ve ailesi Ankara'da köyde olduğundan daha mutlu yaşamıştır.
- b) Mehmet yaz tatillerinde ailesine destek olmak için çalışmıştır.
- c) Zekiye Hanım eşini ve çocuğunu kaybettikten sonra yalnız yaşamıştır.
- d) Muhlis ve Yıldız'ın ani ölümü Mehmet'i derinden etkilemiştir.

Seçeneklerde belirtilen ifadelerin bulunabilmesi için şıkların metinde geçen karşılıklarının hatırlanması ve yorumlanması (anlama) gerekmektedir. Seçeneklere bakıldığında da görülecektir ki metnin içerisinden bire bir bulunabilecek ifadeler değildir. A seçeneğindeki “mutlu yaşamak”, B seçeneğindeki “destek olmak”, D seçeneğindeki “derinden etkilemiş” ifadeleri hem soyut hem de gerçekleşmiş ve ne sebeple olduklarını anlamak için yorumlanmaya da ihtiyaç vardır. Bu bağlamda soru bilişsel boyutta anlama, bilgi boyutunda kavramsal basamağa yöneliktir.

Örnek 8

Okuma Bölümünde, Anlama Basamağı ve Kavramsal Bilgi Boyutuna Yönelik Soru Örneği

Hatırlama	Anlama	Uygulama	Analiz etme	Değerlendirme	Yaratma	Olgusal	Kavramsal	İşlemsel	Üsbilişsel
	X						X		
Metne göre aşağıdaki cümlelerden doğru olanları “D”, yanlış olanları “Y” ile işaretleyiniz.									
1. Yusuf, maddi durumundan dolayı hürmet gören bir kişidir.									
2. Güçlü bir at olan Yıldız, Muhlis’in fakirliği sebebiyle zayıf düşmüştür.									
3. Yusuf’un iflas etmesi, Mehmet’in ve ailesinin hayatını etkilemiştir.									

1. soruyu anlamak için metinde geçen “hürmet” kavramı ile 2. soruda “zayıf düşmek” 3. soruda “ hayatını etkilemek” kavramları bilinmeli yani hatırlanmalıdır. Fakat bu kavramların hatırlanması sorunun doğru cevabını bulmak için yeterli değildir. Metinde verilen ipuçları öğrenci tarafından yorumlanmalıdır. Kavramsal bilgiyi olgusaldan ayırdığımız en temel ayrımlardan biri de soyut ifadelerin bulunmasıdır. Buradan hareketle sorular bilişsel boyutta anlama, bilgi boyutunda kavramsal bilgiye basamağa yöneliktir.

Yukarıda verilen okuma bölümüne ait soruların taksonomiye göre dağılımlarına ait örneklere bakıldığında soruların ağırlıklı olarak bilişsel süreçte anlama ve hatırlama basamağında, bilgi boyutunda ise olgusal ve kavramsal basamakların olduğunu görüyoruz. Bilgi boyutunda kavramsal bilgi basamağının olgusal basamağa nazaran biraz daha yoğun olması öğrencilerin soyut kelime dağarcığını ve bu kelime bilgilerinden hareketle yorum yapabilme kabiliyetleri ölçülmeye çalışılmaktadır. Dinleme bölümünde bilişsel süreçte

hatırlama, bilgi boyutunda olgusal bilgi ağır basarken, okuma bölümünde bilişsel süreçte anlama, bilgi boyutunda kavrama basamağı ağır basmaktadır. Öğrencilerin dinleme metni içerisinde geçen ifadeleri hatırlayıp çıkarımlar yapmadan çözmeleri sağlanmış. Okuma bölümünde okuduğunu anlama becerisinin daha iyi ölçülebilmesi adına öğrencilerin yorum yaparak sonuç çıkarabilmelerini sağlayan anlama basamağına yönelik sorular sorulmuştur.

Aydın TÖMER Türkçe yeterlik sınavlarına ait soruların Yenilenmiş Bloom Taksonomisine göre dağılımı nasıldır? Sorusuna İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 17

Aydın TÖMER Türkçe Yeterlik Sınavının Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre Soru Dağılımı

Bilgi boyutu	Bilişsel Boyut Soru Sayısı					
	Hatırlama	Anlama	Uygulama	Analiz etme	Değerlendirme	Yaratma
Soru sayısı	30	26	-	4	-	-
Olgusal	16	5	-	-	-	-
Kavramsal	14	21	-	-	-	-
İşlemsel	-	-	-	-	-	-
Üstbilişsel	-	-	-	4	-	-
Toplam	30	26	-	4	-	-

Tabloda da görüldüğü üzere Aydın TÖMER'in Türkçe yeterlik sınavında toplam 60 soru bulunmaktadır. Bu bağlamda tabloya bakıldığında bilişsel süreç boyutunda 60 sorunun 30'u hatırlama, 26'sı anlama, 4'ü ise analiz etme basamağına yönelik olduğu, uygulama, değerlendirme ve yaratma basamağında soru olmadığı tespit edilmiştir. Bu bulgular bağlamında ilgili sınavda hatırlama basamağına yönelik hazırlanan 30 sorunun 16'sı olgusal bilgi basamağına, 14'ü kavramsal bilgi basamağına; anlama basamağına

yönelik hazırlanan 26 sorunun 5'i olgusal bilgi basamağına, 21'i kavramsal bilgi basamağına; analiz etme basamağına yönelik hazırlanan 4 soru üstbilişsel bilgi basamağına yöneliktir. İşlemsel bilgi basamağına ait soru tespit edilmemiştir. Bu kapsamda ilgili sınavın dinleme ve okuma bölümlerinde yer alan soruların taksonomiye göre dağılımları ise aşağıdaki gibidir:

Tablo 18

Aydın TÖMER Türkçe Yeterlik Sınavının Dinleme Bölümü Sorularının Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre Dağılımı

Bilgi boyutu	Bilişsel Boyut Soru Sayısı					
	Hatırlama	Anlama	Uygulama	Analiz etme	Değerlendirme	Yaratma
Olgusal	9	2	-	-	-	-
Kavramsal	2	4	-	-	-	-
İşlemsel	-	-	-	-	-	-
Üstbilişsel	-	-	-	1	-	-
Toplam	11	6	-	1	-	-

Türkçe yeterlik sınavında hatırlama basamağına yönelik hazırlanan 30 sorunun 11'i dinleme bölümündedir. 9'u olgusal hatırlama, 2'si kavramsal hatırlama; Türkçe yeterlik sınavında anlama basamağına yönelik hazırlanan 26 sorunun 6'sı dinleme bölümündedir. 2'si olgusal anlama, 4'ü kavramsal anlama; Türkçe yeterlik sınavında analiz etme basamağına yönelik hazırlanan 4 sorunun 1'i dinleme bölümünde üstbilişsel analiz etme basamağında olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 19

Aydın TÖMER Türkçe Yeterlik Sınavının Okuma Bölümü Sorularının Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre Dağılımı

Bilgi boyutu	Bilişsel Boyut Soru Sayısı					
	Hatırlama	Anlama	Uygulama	Analiz etme	Değerlendirme	Yaratma
Olgusal	7	2	-	-	-	-
Kavramsal	12	18	-	-	-	-
İşlemsel	-	-	-	-	-	-
Üstbilişsel	-	-	-	3	-	-
Toplam	19	20	-	3	-	-

Türkçe yeterlik sınavında hatırlama basamağına yönelik hazırlanan 30 sorunun 19'u okuma bölümündedir. 7'si olgusal hatırlama, 12'si kavramsal hatırlama; Türkçe yeterlik sınavında anlama basamağına yönelik hazırlanan 26 sorunun 20'si okuma bölümündedir. 2'si olgusal anlama, 18'i kavramsal anlama; Türkçe yeterlik sınavında analiz etme basamağına yönelik hazırlanan 4 sorunun 3'ü okuma bölümünde üstbilişsel analiz etme basamağında olduğu tespit edilmiştir.

Yukarıdaki bilgilere ek olarak ilgili sınavın dinleme ve okuma bölümlerinde yer alan soruların taksonomiye göre dağılımda elde edilen bulgulardan hareketle dinleme bölümüne ilişkin örnek soru tipleri aşağıdaki gibidir:

Dinleme Bölümü Sorularına Ait Örnekler

Örnek 1

Dinleme Bölümünde, Hatırlama Basamağı ve Olgusal Bilgi Boyutuna Yönelik Soru Örneğı

Hatırlama	Anlama	Uygulama	Analiz etme	Değerlendirme	Yaratma	Olgusal	Kavramsal	İşlemsel	Üsbilişsel
X						X			

Kırmızı Başlıklı Kız nerede yaşıyor?

- A) Kasabada
- B) Köyde
- C) Kentte
- D) Ormanda

Yukarıdaki soruya bakıldığında kırmızı başlıklı kızın nerede yaşadığı öğrencinin dinlediğini hatırlaması ve somut bir kavramı eşleştirmesi gerekir. Sorunun cevabı öğrencinin metnin yüzeyinden kolayca çıkarılabileceği bir yapıda olduğundan soru, bilişsel boyutta hatırlama, bilgi boyutunda olgusal basamağa yöneliktir.

Örnek 2

Dinleme Bölümünde, Anlama Basamağı ve Olgusal Bilgi Boyutuna Yönelik Soru Örneğı

Hatırlama	Anlama	Uygulama	Analiz etme	Değerlendirme	Yaratma	Olgusal	Kavramsal	İşlemsel	Üsbilişsel
	X					X			

Festivalin önemi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilim ve toplumu buluşturmak
- B) Doğayı tanıtmak

C) Kamp yapmak

D) Teleskopları tanıtmak

Soru seçeneklerinde herhangi bir kavramın tanımı ve yorumlanması gerekmemektedir. Fakat doğru cevabın bulunabilmesi için öğrencinin metindeki ifadeleri yorumlayabilmesi yani anlaması gerekmektedir. Bunlar hafif düzeyde yorumlamaları içermektedir. Bu bağlamda sorular bilişsel boyutta anlama, bilgi boyutunda olgusal basamağa yöneliktir.

Örnek 3

Dinleme Bölümünde, Hatırlama Basamağı ve Kavramsal Bilgi Boyutuna Yönelik Soru Örneği

Hatırlama	Anlama	Uygulama	Analiz etme	Değerlendirme	Yaratma	Olgusal	Kavramsal	İşlemsel	Üsbilişsel
	X						X		

Metinde geçen "dillere destan olmak" deyimini yerine aşağıdakilerden anlamda bir değişme olmaz?

A) Dile Dolaşmak

B) Dile Gelmek

C) Dillere pelesenk olmak

D) Dilinde Tüy Bitmek

Seçeneklerde verilen kavramların metinde geçen karşılıklarının hatırlanması gerekmektedir. Bu hatırlama ile soyut kavramların ne olduğunu ne anlama geldiğini bilmeyi gerektirir. Bu bağlamda soru bilişsel boyutta hatırlama, bilgi boyutunda kavramsal basamağa yöneliktir.

Örnek 4

Dinleme Bölümünde, Anlama Basamağı ve Kavramsal Bilgi Boyutuna Yönelik Soru Örneği

Hatırlama	Anlama	Uygulama	Analiz etme	Değerlendirme	Yaratma	Olgusal	Kavramsal	İşlemsel	Üsbilişsel
	X						X		

Dinlediğiniz metinde aşağıdakilerden hangisi yer almamaktadır?

- A) Çocukların televizyon izleme oranları
- B) Yalnız insanların televizyon izleme sebepleri
- C) Araştırmaların uygulandığı kişi sayısı
- D) Çocukları şiddete karşı koruma yolları

Seçeneklerde verilen kavramların metinde geçen karşılıklarının hatırlanması ve yorumlanması (anlama) gerekmektedir. Seçeneklerde geçen “oran, sebep, koruma yolları” gibi ifadeler metin yüzeyinden direkt bulunabilecek ifadeler değildir. Metnin bütüncül olarak değerlendirilmesi ve yorumlanmasını gerektirir. Bu bağlamda soru bilişsel boyutta anlama, bilgi boyutunda kavramsal basamağa yöneliktir.

Örnek 5

Dinleme Bölümünde, Analiz Etme Basamağı ve Üsbilişsel Bilgi Boyutuna Yönelik Soru

Örneği

Hatırlama	Anlama	Uygulama	Analiz etme	Değerlendirme	Yaratma	Olgusal	Kavramsal	İşlemsel	Üsbilişsel
			X						X

Soru

Aşağıdakilerden hangisi Razi Hanımın özelliklerinden bir tanesi değildir?

- A) Sadık
- B) Cefakâr
- C) Cömert
- D) Merhametli

Seçeneklerde verilen ifadelerin doğruluğu, metnin derininden anlamının da ötesinde tek tek analiz edilerek ortaya çıkarılmalıdır. Seçeneklerdeki ifadelerin ne olduğunu bilmekle beraber metnin anlamak ve seçenekleri inceleyerek tespit etmeyi gerektirir. Bu bağlamda soru bilişsel boyutta analiz etme, bilgi boyutunda üstbilişsel basamağa yöneliktir.

Örnek 6

Dinleme Bölümünde, Hatırlama Basamağı ve Olgusal Bilgi Boyutuna Yönelik Soru Örneği

Hatırlama	Anlama	Uygulama	Analiz etme	Değerlendirme	Yaratma	Olgusal	Kavramsal	İşlemsel	Üsbilişsel
X						X			

Metne göre Dilara'nın annesi ne iş yapıyor?

- A) Özel bir şirkette mühendis
- B) Ev hanımı
- C) Hukuk fakültesinde öğrenci
- D) Öğretmen

Hatırlama basamağının gerçekleşebilmesi için bilgiyi uzun süreli bellekten çağırıp tanımak gereklidir. Seçeneklerdeki ifadelerin karşılıkları metin içerisinde kolaylıkla bulunabilecek ifadelerdir. Bununla birlikte ifadeler soyut boyutta değildir. A1 düzeyindeki bir öğrencinin kolaylıkla anlayabileceği meslek isimleridir. . Bu bulgulardan hareketle soru, bilişsel boyutta hatırlama, bilgi boyutunda olgusal basamağa yöneliktir.

Örnek 7

Dinleme Bölümünde, Hatırlama basamağı ve Kavramsal Bilgi Boyutuna Yönelik Soru Örneği

Hatırlama	Anlama	Uygulama	Analiz etme	Değerlendirme	Yaratma	Olgusal	Kavramsal	İşlemsel	Üstbilişsel
X							X		

Dinlediğiniz metne göre yalnız insanlar televizyonda en çok hangi programları izlemektedirler?

- A) Dizi-magazin programları-film
- B) Magazin programları-film-eğlence programları
- C) Dizi-film-haber programları
- D) Hiçbiri

Bilgiyi uzun süreli bellekten çağırma olan hatırlama basamağı, tanıma ve geri çağırma olarak iki alt kategoriden oluşmaktadır. Seçeneklere bakıldığında öğrenciden istenilene şey seçeneklerdeki ifadelerin metinde geçip geçmediğini hatırlamalarıdır. Bununla birlikte “dizi, magazin, film, haber, eğlence” ifadeleri soyut kavramlardır. Soru bu yönüyle kavramsal boyuttadır. Bu bulgulardan hareketle soru, bilişsel boyutta hatırlama, bilgi boyutunda kavramsal basamağa yöneliktir.

Yukarıda verilen dinleme bölümüne ait soruların taksonomiye göre dağılımlarına ait örneklerle bakıldığında soruların ağırlıklı olarak bilişsel süreçte hatırlama ve anlama basamağında, bilgi boyutunda ise olgusal ve kavramsal basamakların olduğunu görüyoruz. 1 tane üstbilişsel bilgi basamağına ait soru bulunmaktadır. Bu da göstermektedir ki öğrencilerin olgu ve tanım bilgileri üzerinde durularak olgusal bilgi. Bu olgu ve bilgilerin

daha da derinlerine inen anlama ve yorumlama gerektiren yapılan yorumlarla sonuç çıkarılarak kavrama basacağı çerçevesinde şekillenmiştir. Öğrencinin temel olarak bilmesi gereken bilgilerin sorgulandığı olgusal bilgi; geniş bir yapının öğelerini oluşturan ve bu yapının kavranması açısından kavramsal boyut sorularının tercih edilmesinin temel sebebidir.

Okuma Bölümü Sorularına Ait Örnekler

Örnek 1

Okuma Bölümünde, Hatırlama Basamağı ve Olgusal Bilgi Boyutuna Yönelik Soru Örneğı

Hatırlama	Anlama	Uygulama	Analiz etme	Değerlendirme	Yaratma	Olgusal	Kavramsal	İşlemsel	Üsbilişsel
X						X			
Ahmet:..... ?						Cansu:..... ?			
Burcu: Bu Ali.						Deniz: Bu saat.			

Yukarıdaki diyalogda Ahmet ve Cansu'nun sordukları sorular aşağıdakilerden hangisidir?

Ahmet	Cansu
a. Bu ne?	Bu kim?
b. Bunlar kimler?	Bunlar neler?
c. Bu kimin?	Burası neresi?
d. Bu kim?	Bu ne?

Sorunun cevabı metnin yüzeyinden kolayca çıkarılabilecek bir yapıda olduğundan soru, bilişsel boyutta hatırlama, bilgi boyutunda olgusal basamağa yöneliktir. Öğrenci öğrendiği bilgileri hatırlamalı ve burada herhangi bir yorum yapmadan kullanmalıdır. A1 düzeyinde temel olarak öğretilen bilgileri ve buna karşılık verilen ifadelerin hatırlanmasıyla kolayca çözülebilecek bir sorudur.

Örnek 2

Okuma Bölümünde, Anlama Basamağı ve Olgusal Bilgi Boyutuna Yönelik Soru Örneği

Hatırlama	Anlama	Uygulama	Analiz etme	Değerlendirme	Yaratma	Olgusal	Kavramsal	İşlemsel	Üsbilişsel
	X					X			

Merhaba Benim adım Tülay. Ben öğrenciyim. Ben 10-B sınıfındayım. Benim okulumda beş gün ders var. Cumartesi ve Pazar günleri tatil. Bugün günlerden Çarşamba. Bugün bir saat kimya, iki saat İngilizce, iki saat tarih ve bir saat coğrafya dersi var.

Tülay hangi günler okula gitmiyor?

- A) Pazar-pazartesi
- B) Cumartesi-pazartesi
- C) Cuma-cumartesi
- D) Cumartesi-Pazar

Seçeneklerde herhangi bir kavramın tanımı ve yorumlanması gerekmemektedir. Fakat doğru cevapların bulunabilmesi için öğrencinin metindeki ifadeleri yorumlayabilmesi yani anlaması gerekmektedir. Metinde geçen “tatil” ifadesiyle okula gidilmeyeceği durumu bağdaştırması gerekmektedir. Bunlar hafif düzeyde yorumlamaları içermektedir. Bu bağlamda sorular, bilişsel boyutta anlama, bilgi boyutunda olgusal basamağa yöneliktir.

Örnek 3

Okuma Bölümünde, Hatırlama Basamağı ve Kavramsal Bilgi Boyutuna Yönelik Soru

Örneği

Hatırlama	Anlama	Uygulama	Analiz etme	Değerlendirme	Yaratma	Olgusal	Kavramsal	İşlemsel	Üsbilişsel
X							X		

Aşağıdakilerden hangisi farklıdır?

- A) Türkiye
- B) Fransızca
- C) İngiltere
- D) Norveç

Seçeneklerde verilen kavramların hatırlanması gerekmekte ve kelimeler arasındaki anlamsal farkı bulması gerekmektedir. Seçenekler incelendiğinde ülke ve dil ismi arasındaki fark sorulmuş, öğrencinin bunlar arasındaki farkı hatırlaması ve anlam olarak farklılığını yorumlaması gerekmektedir. Bu bağlamda soru bilişsel boyutta hatırlama, bilgi boyutunda kavramsal basamağa yöneliktir.

Örnek 4

Okuma Bölümünde, Anlama Basamağı ve Kavramsal Bilgi Boyutuna Yönelik Soru Örneği

Hatırlama	Anlama	Uygulama	Analiz etme	Değerlendirme	Yaratma	Olgusal	Kavramsal	İşlemsel	Üsbilişsel
	X						X		

Her peşin hüküm, başka bir peşin hüküm doğurur. Bu bakımdan insanlara ön yargılarınızı bir kenara bırakarak yaklaşın. Karşınızdaki insana değer verdiğinizi hissettirin. O, kendine ait olmayan bir kalıba dökülmüş olabilir. Yine de sizin takınacağınız tavır, ona insan olmanın büyük değerini vermektir.

Bu parçada anlatılmak istenen düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsan, kendisini asla büyük görmemelidir.
- B) Dünyada değersiz hiçbir insan yoktur.
- C) Ön yargılar, insan davranışlarını etkiler.

D) İnsana insan olduğu için değer verilmeli.

Seçeneklerde verilen kavramların metinde geçen karşılıklarının hatırlanması ve yorumlanması (anlama) gerekmektedir. Bununla birlikte metni genel bir çerçevede anlamsal olarak yorumlamalıdır. Metin içerisinde yer alan “peşin hüküm, ön yargı” gibi kavramlar soyut ifadeler olduğu için öğrencilerin bunu anlaması beklenmektedir. Bu bağlamda soru bilişsel boyutta anlama, bilgi boyutunda kavramsal basamağa yöneliktir.

Örnek 5

Okuma Bölümünde, Analiz Etme Basamağı ve Üstbilişsel Bilgi Boyutuna Yönelik Soru Örneği

Hatırlama	Anlama	Uygulama	Analiz etme	Değerlendirme	Yaratma	Olgusal	Kavramsal	İşlemsel	Üstbilişsel
			X						X

Yazarken kitapları bir yana bırakır, aklımdan çıkarırım: kendi gidişimi aksatırlar diye. Gerçekten de iyi yazarlar üstüme iyi abanır, yüreksiz ederler beni. Hani bir ressam varmış, horoz resimleri yaparmış da uşaklarına atölyesine hiç horoz sokmamalarını tembih edermiş, ben de öyle...

Yazarın paragraftaki ressam gibi davranmasının nedeni aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Okumaya çok zaman ayırdığından yazılarını ihmal etmesi.
- B) Uzun sürede kazandığı saygınlığını yitirme kaygısı.
- C) Özgün eserler verememe korkusu.
- D) Kendine gereğinden fazla güvenmesi.

Seçeneklerde verilen ifadelerin doğruluğu, metnin derininden, anlamanın da ötesinde tek tek analiz edilerek ortaya çıkarılmalıdır. Metin içerisindeki durumu anlayıp zihin süzgecinden geçirerek analiz etmelidir. “Neden yazar kitapları bir köşeye bırakır?”,

“Neden ressam atölyesine horoz almaz?” ifadelerini eleştirel bir gözle incelemesi gerekir. Bu bağlamda soru bilişsel boyutta analiz etme, bilgi boyutunda üstbilişsel basamağa yöneliktir.

Örnek 6

Okuma Bölümünde, Hatırlama Basamağı ve Kavramsal Bilgi Boyutuna Yönelik Soru Örneğı

Hatırlama	Anlama	Uygulama	Analiz etme	Değerlendirme	Yaratma	Olgusal	Kavramsal	İşlemsel	Üsbilişsel
X							X		

Doydum Kebap Salonu Menü

Urfa Kebap: 12 TL

Adana Kebap: 13 TL

Lahmacun: 5 TL

Pide Çeşitleri: 8 TL

Döner: 18 TL

Ayran: 1 TL

Kola: 3 TL

Yukarıdaki menüye göre aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) Menüde tatlı yoktur.
- B) En ucuz yemek dönerdir.
- C) Ayran ve Adana Kebap 13 TL'dir.
- D) Urfa Kebap ve kola 13 TL'dir.

Bu sorunun doğru cevaplanması için beklenen öğrencilerin menüde geçen ifadelerle seçeneklerdeki ifadeleri tanıma ve hatırlamasıdır. Bununla birlikte öğrencinin metnin

tamamına hâkim olmasını bekleyen “en ucuz yemek veya yiyecek içecek tutarı” ifadeleri mevcuttur. Bu durum göz önüne alındığında soru, bilişsel boyutta hatırlama, bilgi boyutunda kavramsal basamağa yöneliktir.

Örnek 7

Okuma Bölümünde, Anlama Basamağı ve Kavramsal Bilgi Boyutuna Yönelik Soru Örneği

Hatırlama	Anlama	Uygulama	Analiz etme	Değerlendirme	Yaratma	Olgusal	Kavramsal	İşlemsel	Üsbilişsel
	X						X		

Hüseyin Bey, yıllardır edebiyat eleştirisi alanında çalışıyor. Sanat dergilerine deneme, inceleme yazıları gönderiyor. Daha çok şiirle, şairlerle ilgileniyor. Diğer sanatlarla ilgilense de eleştirilerini şiirlere yöneltiyor. Uzun süre tiyatro eleştirileri yazmış, amatör tiyatrocular için oyun çevirileri yapmış; hatta tiyatro tarihi üzerine bir çalışma da yapmıştı.

Paragrafta "Hüseyin Bey" ile ilgili aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Şiirlerinin dergilerde yayımlandığına
- B) Değişik türlerde yazılar yazdığına
- C) Tiyatro çevirileri yaptığına
- D) Eleştirilerinin şiir ağırlıklı olduğuna

Soru metni ve seçeneklere bakıldığında sorunun cevabına ulaşabilmek için metnin tamamına hâkim olunması gerekmektedir. Metin içerisindeki ifadelerin birbirleriyle örüntüleri anlaşıldıktan sonra soru daha da anlaşılır hale gelmektedir. Bu öğrencinin metni anlamasına ve çözüme ulaşmasını sağlayacaktır. Seçeneklerde geçen “değişik türler” gibi

ifadelerin anlamlı hale gelmesi için metni kavramış olması gerekir. Bu verilere göre soru, bilişsel boyutta anlama, bilgi boyutunda kavramsal basamağa yöneliktir.

Örnek 8

Okuma Bölümünde, Analiz Etme Basamağı ve Üstbilişsel Bilgi Boyutuna Yönelik Soru Örneği

Hatırlama	Anlama	Uygulama	Analiz etme	Değerlendirme	Yaratma	Olgusal	Kavramsal	İşlemsel	Üstbilişsel
			X						X

Çocuklarıma kendi filmlerimi izlettirmiyorum. Bundan olumsuz yönde etkileneceklerini düşünüyorum. Film setine gelip beni perukla gördüklerinde bile yeterince sarsılıyorlar. Bir gün büyük kızımın bir filmimi izliyorduk. Filmin sonunda benim görüldüğüm sahne donuyor ve yüzüm yavaş yavaş yok oluyordu. Kızım avaz avaz bağırarak ağlamaya başladı. Hâlbuki yanındayım ama anlayamadı. Ona göre gerçek, perdede gördüğüdü.

Bu parçadan aşağıdaki genellemelerin hangisine varılabilir?

- A) Çocuklar gerçekle kurmacayı birbirinden ayıramazlar.
- B) Çocukların yalnızca çocukluk filmlerini izlemelerine izin verilmelidir.
- C) Filmlerde düş gücüne fazla yer vermemek gerekir.
- D) Çocuklar büyüklerini iş yaşamından uzak tutulmalıdırlar.

Seçeneklerde verilen ifadelerin doğruluğu, metnin derininden tek tek analiz edilerek ortaya çıkarılmalıdır. Metin içerisindeki durumu anlayıp zihin süzgecinden geçirerek analiz etmelidir. Öğrencinin artık metin içerisinde geçen soyut kavramları tek tek anlaması değil bu yapıda kurulmuş cümleleri tahlil etmesi gerekir. Zira metnin son cümlesi (Ona göre

gerçek , perdede gördüğüydü.) ve seçeneklerde bulunan “ gerçek ve kurmaca” ifadeleri örnek verilebilir. Bu bağlamda soru bilişsel boyutta analiz etme, bilgi boyutunda üstbilişsel basamağa yöneliktir.

Yukarıda verilen okuma bölümüne ait soruların taksonomiye göre dağılımlarına ait örneklere bakıldığında soruların ağırlıklı olarak bilişsel süreçte anlama ve hatırlama basamağında, bilgi boyutunda ise olgusal ve kavramsal basamakların olduğunu görüyoruz. Bilgi boyutunda kavramsal bilgi basamağı ve olgusal basamağı hemen hemen aynı sayıda sorulmuştur. Öğrencilerin soyut kelime dağarcığını ve bu kelime bilgilerinden hareketle yorum yapabilme kabiliyetleri ölçülmeye çalışılmaktadır. Üstbilişsel basamağa ait 3 soru bulunmaktadır. Öğrencilerin kendi bilgilerini kontrol etme ve analiz yaparak sonuca ulaşabilmeleri sağlanmıştır. Dinleme bölümünde bilişsel süreçte hatırlama, bilgi boyutunda olgusal bilgi ağır basarken, okuma bölümünde bilişsel süreçte anlama, bilgi boyutunda kavrama basamağı ağır basmaktadır. Öğrencilerin dinleme metni içerisinde geçen ifadeleri hatırlayıp çıkarımlar yapmadan çözmeleri için olgusal basamağa dair sorular sorulmuş. Anlama ve kavramsal basamağa dair sorularla bu durum desteklenmiş, bir üst seviyede soruya cevap vermeleri sağlanmış. Bununla birlikte Okuma bölümünde okuduğunu anlama becerisinin daha iyi ölçülebilmesi adına öğrencilerin yorum yaparak sonuç çıkarabilmelerini sağlayan anlama basamağına yönelik sorular sorulurken üstbilişsel basamağa dair sorularla analiz etme bilgileri ölçülmüştür.

Bölüm V: Sonuç ve Öneriler

Çalışmanın bu bölümünde İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi ve İstanbul Aydın TÖMER Türkçe Yeterlik Sınavlarına ait soruların dağılımına ve Yenilenmiş Bloom Taksonomisine göre incelenmesine dair sonuçlara yer verilmiştir. Bu kapsamda İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi ve İstanbul Aydın TÖMER Türkçe Yeterlik Sınavlarında yer alan soruların Yenilenmiş Bloom Taksonomisine göre incelenmesi ile ilgili elde edilen bulgular tartışılmıştır. Çalışmanın sonunda ilgili konuda çalışma yapacak araştırmacılara öneriler sunulmuştur.

Tartışma ve Sonuç

Çalışmanın bu bölümünde araştırmanın problem cümlesinden ve alt problemlerinden elde edilen sonuçlar alan yazında yapılan çalışmalar ele alınarak tartışılmıştır.

İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi ve İstanbul Aydın TÖMER Türkçe Yeterlik Sınavlarında yer alan soru sayısına bakıldığında İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi'nin Türkçe Yeterlik Sınavı kapsamında dinleme becerisinde 20, okuma becerisinde 25 toplamda 45, İstanbul Aydın TÖMER'in ise dinleme becerisinde 18, okuma becerisinde 42 toplamda 60 sorunun yer aldığı görülmektedir. Kurumların Türkçe yeterlik sınavlarının soru dağılımlarına bakıldığında 15 soruluk ciddi bir fark ortadadır. Lakin bu dağılım dinleme becerisi bölümünde birbirine yakın bir soru dağılımı gösterirken okuma bölümünde 17 soruluk bir fark ortaya çıkmaktadır.

İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi ve İstanbul Aydın TÖMER Türkçe Yeterlik Sınavlarında yer alan soru tipi değerlendirildiğinde İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi'nin Türkçe Yeterlik Sınavı kapsamında dinleme becerilerine yönelik çoktan seçmeli, doğru-yanlış soru tiplerine, okuma becerilerine yönelik çoktan seçmeli, doğru-yanlış, eşleştirme soru tiplerine yer verildiği; İstanbul Aydın TÖMER'in ise Türkçe Yeterlik Sınavı

kapsamında dinleme becerilerine yönelik çoktan seçmeli soru tipine, okuma becerilerine yönelik çoktan seçmeli, boşluk doldurma, cümle oluşturma, paragraf oluşturma, akışı bozan cümle soru tiplerine yer verildiği görülmektedir. Soru tipleri noktasında Aydın TÖMER Türkçe yeterlik sınavının daha çeşitli soru tipi barındırdığını ve ölçme değerlendirme açısından daha iyi olacağını söylemek yanlış olmayacaktır.

İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi ve İstanbul Aydın TÖMER Türkçe Yeterlik Sınavlarında yer alan soruların Yenilenmiş Bloom Taksonomisine göre dağılımı incelendiğinde soruların bilişsel süreç ve bilgi boyutları ile ele alındığı görülmektedir.

Birinci Alt Problem ile ilgili Tartışma ve Sonuç

“Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan Türkçe yeterlik sınavlarında ‘Dinleme becerisine’ ait sorular hazırlanırken yenilenmiş Bloom taksonomisine göre dağılımı nasıldır?”

İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi'nin uyguladığı Türkçe yeterlik sınavının dinleme bölümünün bilişsel süreç boyutunda 13 hatırlama, 7 anlama basamağı bulunmaktadır. Bilgi boyutunda ise 11 olgusal ve 9 kavramsal soru basamağı bulunmaktadır.

Aydın TÖMER'in uyguladığı Türkçe yeterlik sınavının dinleme bölümünün bilişsel süreç boyutunda 11 hatırlama, 5 anlama ve 1 analiz etme basamağı bulunmaktadır. Bilgi boyutunda ise 11 olgusal ve 5 kavramsal ve 1 üstbilişsel soru basamağı bulunmaktadır. İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi'nin Türkçe yeterlik sınavının bilişsel boyutunda analiz etme basamağına dair soru bulunmamaktadır. Aydın TÖMER'de ise 1 adet soru bulunmaktadır. İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi'nin Türkçe yeterlik sınavının bilgi boyutunda üstbilişsel basamağına dair soru bulunmamaktadır. Aydın TÖMER'de ise 1 adet soru bulunmaktadır.

Her iki Türkçe yeterlik sınavında da dinleme bölümünde “uygulama, çözümlenme, değerlendirme, yaratma” basamakları bulunmamaktadır. Bilgi basamaklarına ait sorularda

ise Aydın TÖMER’de işlemsel bilgi basamağı, İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi’nin ise işlemsel bilgi ve üstbilişsel bilgi basamağı bulunmamaktadır. Kana ve Güney (2020) araştırmalarında Yedi İklim Türkçe Yunus Emre Öğretim Seti’nde okuma ve dinleme metin altı soruları yenilenmiş Bloom taksonomisine göre incelemiş, incelenen metinlerde hatırlama düzeyine ait soruların çok olduğu tespit edilmiştir. Boylu (2019) yabancı dil olarak Türkçe öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme yeterliklerini ölçtüğü araştırmasında öğretmenlerin Yenilenmiş Bloom Taksonomisinin hatırlama ve anlama basamaklarına yönelik soru hazırlama puanlarının daha fazla olduğunu tespit etmiştir. Oktay (2015) ise Yeni HİTİT Yabancılar İçin Türkçe 1, 2 ve 3 Ders ve Çalışma Kitaplarında yer alan metin altı sorularının çoğunlukla alt düzeyde olduğunu belirlemiştir. Özyalçın ve Kana (2020) araştırmalarında Yabancı dil olarak Türkçe öğretmenlerin Yenilenmiş Bloom Taksonomisine göre metin altı soru hazırlama yeterliklerinin ortalama sayısına bakıldığında A1, B1 ve C1 düzeylerinde çoğunlukla hatırlama ve anlama basamaklarına yönelik soru hazırladıklarını ifade etmişlerdir.

İkinci Alt Problem ile İlgili Tartışma ve Sonuç

“Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan Türkçe yeterlik sınavlarında ‘Okuma becerisine’ ait sorular hazırlanırken yenilenmiş Bloom taksonomisine göre dağılımı nasıldır?”

İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi’nin uyguladığı Türkçe yeterlik sınavının okuma bölümünün bilişsel süreç boyutunda 9 hatırlama, 15 anlama basamağı bulunmaktadır. Bilgi boyutunda ise 8 olgusal ve 16 kavramsal soru basamağı bulunmaktadır.

Aydın TÖMER’in uyguladığı Türkçe yeterlik sınavının okuma bölümünün bilişsel süreç boyutunda 17 hatırlama, 17 anlama ve 3 analiz etme basamağı bulunmaktadır. Bilgi boyutunda ise 9 olgusal, 25 kavramsal ve 3 üstbilişsel soru basamağı bulunmaktadır.

İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi'nin Türkçe yeterlik sınavının bilişsel boyutunda analiz etme basamağına dair soru bulunmamaktadır. Aydın TÖMER'de ise 3 adet soru bulunmaktadır. İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi'nin Türkçe yeterlik sınavının bilgi boyutunda üstbilişsel basamağına dair soru bulunmamaktadır. Aydın TÖMER'de ise 3 adet soru bulunmaktadır.

Her iki Türkçe yeterlik sınavında da okuma bölümünde bilişsel basamakta “uygulama, çözümlenme, değerlendirme, yaratma” basamakları bulunmamaktadır. Bilgi basamaklarına ait sorularda ise Aydın TÖMER'de işlemsel bilgi basamağı, İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi'nin ise işlemsel bilgi ve üstbilişsel bilgi basamağı bulunmamaktadır. Ulutaş ve Kara (2019a) araştırmalarında yenilenmiş Bloom Taksonomisine göre incelenen Gazi ve İstanbul Yabancılar İçin Türkçe B2 ve C1 düzeyi ders kitaplarında yer alan soruların çoğunluğunun temel düzey olan “hatırlama” ve “anlama” basamaklarında yığıldığını tespit etmişlerdir. Ulutaş ve Kara (2019b) bir diğer araştırmasında Ankara ve Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programlarında yer alan kazanımların üst düzey bilişsel beceri basamaklarını içermediğini tespit etmiştir.

Öneriler

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanı için soru hazırlama çalışmaları yapılmalı, ilgililere gerekli eğitimler verilmelidir. Bu çalışmalardan çıkacak olan sorular ile bir soru havuzu oluşturulmalı, bu sorular incelenip düzenli ve periyodik bir şekilde Türkçe yeterlik sınavları yapılmalıdır.

Öğrencilerin dil yeterliğini ölçen, Türkçe yeterlik sınavları bir üst kurum tarafından hazırlanmalı ve alan uzmanları, ölçme değerlendirme uzmanı ve taksonomiye hakim uzmanlar tarafından incelenmelidir. Bu durum faaliyete geçene kadar Türkçe yeterlik

sınavı uygulayan kurumlarda sınav hazırlama ekibi olmalı bu ekip ölçme değerlendirme ve taksonomi konusunda alan uzmanları tarafından eğitilmelidir.

Eğitim fakültelerinde ölçme değerlendirme derslerinde soru hazırlama becerisine yönelik eğitimler daha yoğun verilmelidir. Türkçe öğretimi uygulama araştırma merkezlerinde eğitim fakültesi öğrencilerinin hazırladıkları sorular dersler içi bir ölçme aracı olarak kullanılarak alanla ilgili pratik yapmaları sağlanmalıdır.

Metinlerde genellikle taksonominin bir alt basamaklarına yönelik sorular sorulduğu görülmektedir. Bu durumun tersine orantılı bir dağılım yapılarak taksonominin tüm basamaklarından sorular sorulmalıdır.

Dilin öğrenilmesi ve etkin kullanım sürecine daha fazla katkı sunan üst düzey bilişsel ve bilgi basamaklarından daha fazla soru sorulmalıdır.

Öğrencilerin yeterliğini ölçmeyi amaçlayan bu sınavlarda düşünme becerilerini aktif hale getirecek sorular sorularak öğrencilerin analiz etme ve kendi bilgi düzeylerini sorgulamaları sağlanabilir.

Türkçe yeterlik sınav hazırlama yönergeleri hazırlanarak kesin bir çerçeve oluşturulmalı eğitim veren ve Türkçe yeterlik sınavı yapan tüm kurumların belirli dönemlerle devlet kurumları tarafından denetlenmelidir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında çalışan tüm öğretmenlere ölçme değerlendirme eğitimleriyle birlikte soru hazırlama eğitimleri verilmelidir. Ölçme eğitimleriyle birlikte taksonominin önemi ortaya konulmalı öğretmenler bu hususta da bilinçlendirilmelidir.

KAYNAKÇA

- Aktaş, E. (2017). Öğretmen adaylarının farklı metin türlerine yönelik soru sorma becerilerinin yenilenmiş bloom taksonomisine göre değerlendirilmesi. *Turkish Studies, 12*(25), 99-118.
- Altun, H. ve Doğan, M. (2018). TEOG sınavı matematik sorularının yenilenmiş bloom taksonomisine göre incelenmesi. *Sosyal Bilimler Dergisi, 5*(19), 439-447.
- Arslan, M. (2012). Tarihi Süreçte Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi-Öğrenimi Çalışmaları. *KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi, 9*(2), 167-188.
- Avşar, G. ve Mete, F. (2018). Türkçe öğretim programlarında kullanılan fiillerin yenilenmiş bloom taksonomisine göre sınıflandırılması. *Karaelmas Journal of Educational Sciences*(6), 75-87.
- Aykaç, N. (2015). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin genel tarihçesi ve bu alanda kullanılan yöntemler. *Turkish Studies, 10*(3), 161-174.
- Aytaş, G. (2005). Okuma eğitimi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 3*(4), 461-470.
- Barın, E. (2004). Yabancılara Türkçe öğretiminde ilkeler. *Türkiyat Araştırmaları*(1), 19-30.
- Barın, E. (2010). Yabancılara Türkçe Öğretimi Amacıyla Yazılan "Ecnebilere Mahsus" Elifba Kitabı Üzerine. *Türklük Bilimi Araştırmaları, 15*(27), 121-136.
- Barın, E. ve Başar, U. (2016). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde ölçme değerlendirme süreci: türkçe yeterlik sınavı (TYS) İran örneği. *Route Educational and Social Science Journal, 3*(2), 45-56.
- Başar, U. ve Boylu, E. (2016). Türkçe öğretim merkezlerinin güncel durumu ve standartlaştırılması üzerine. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi (Prof. Dr. İbrahim Kavaz Özel Sayısı), 4*(24), 309-324.

- Bazın, L. (2010). Türk lengüistiği ve kültür alışverişi meseleleri. *Türkçenin Derin Yapısı*, Ankara: Belen Ofset.
- Beyreli, L. ve Sönmez, H. (2017). Bloom taksonomisi ve yenilenmiş bloom taksonomisi ile ilgili Türkiye'de yapılan çalışmaların odaklandığı araştırma konuları. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 5(2), 213-229.
- Biçer, N. (2012). Hunlardan günümüze yabancılara Türkçe öğretimi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 1(4), 107-133.
- Boylu, E. (2019). *Yabancılara Türkçe öğretiminde ölçme değerlendirme uygulamaları ve standart oluşturma* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çintaş Yıldız, D. (2015). Türkçe dersi sınav sorularının yeniden yapılandırılan bloom taksonomisine göre analizi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 14(2), 479-497.
- Delibaş, M. (2013). Yabancı dil öğretiminde ortak eylem odaklı yaklaşıma göre sınıf içi hedef ve etkinliklerin hazırlanması (Yenilenmiş Bloom Taksonomisi). *Turkish Studies*, 8(10), 241-249.
- Demircan, Ö. (1990). *Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri*. İstanbul: Ekin Eğitim Yayınları.
- Demirel, S. (2019). *Türkçe yeterlik sınavı'nın (TYS) uluslararası geçerliğe sahip bazı dil yeterlik sınavlarıyla karşılaştırılması* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Nevşehir: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Doğan, Y. ve Burak, D. (2018). 4. Sınıf fen bilimleri dersi kazanımlarının revize edilmiş bloom taksonomisine göre incelenmesi. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 12(23), 34-56.
- Durmuş M. (2013). Türkçenin yabancılara öğretimi: sorunlar, çözüm önerileri ve yabancılara Türkçe öğretiminin geleceğiyle ilgili görüşler. Adıyaman Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Türkçenin Eğitimi Öğretimi Özel Sayısı, 6(11), 207-228.

Durukan, E. ve Demir, E. (2017). 6, 7 ve 8. Sınıf Türkçe Dersi Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki Etkinliklerin Bloom'un Yenilenmiş Taksonomisine Göre Sınıflandırılması. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 6(3), 1619-1629.

Dündar, H. ve Akyol, H. (2014). Okuma ve anlama problemlerinin tespiti ve giderilmesine ilişkin örnek olay çalışması. *Education and Science*, 39(171), 361-377.

Ergin, M. (1989). *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Bayrak Yayınları.

Göçer, A. (2007). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ders kitaplarının ölçme ve değerlendirme açısından değerlendirilmesi. *Dil Dergisi*, 137, 30-46.

Göçer, A. (2010). Türkçe öğretiminde yazma eğitimi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(12), 178-195.

Günay, V. D. (2007). *Metin Bilgisi*. İstanbul : Multilingual Yayınları.

Güney, E. Z. (2019). *Yabancılar türk öğretimi ders kitaplarında bulunan metin altı soruların yenilenmiş bloom taksonomisine göre analizi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Güneş, F. (2014). Konuşma öğretimi yaklaşım ve modelleri. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 1 - 27.

Işıkoğlu, M. (2015). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan yeterlik sınavlarının madde yazımı bakımından incelenmesi (Mersin ve Sakarya Üniversiteleri Örneği)*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Anabilim Dalı, Erzurum.

- Kahriman, R., Dağtaş, A., Çapoğlu, E. ve Ateşal, Z. (2013). Yabancılara Türkçe Öğretimi Kaynakçası. *TÜRÜK Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 80-132.
- Kan, A., Yaman, S., Kayapınar, U., & Topuz, A. C. (2014). Yabancılar İçin İnternet Tabanlı Türkçe Yeterlik ve Seviye Tespit Sınavı: Bir Uygulama Modeli Olarak YTÖS. *Uluslararası Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Sempozyumu*. Ankara.
- Kana, F. (2013). *Argümantasyona dayalı dil eğitimi yaklaşımının Türkçe öğretmeni eğitiminde uygulanmasına yönelik karma gömülü deneysel çalışma* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kana, F. ve Güney, E. Z. (2020). Yabancılara Türkçe öğretimi ders kitaplarında bulunan metin altı soruların yenilenmiş bloom taksonomisine göre analizi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (19), 141-161. DOI: 10.29000/rumelide.752222.
- Kavruk, H. ve Çeçen, M. A. (2013). Türkçe dersi yazılı sınav sorularının bilişsel alan basamakları açısından değerlendirilmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(4), 1-9.
- Mete, F. (2015). Yabancı dilde kelime öğretiminde resimlerin seviye ve taksonomiye uygun kullanımı. *Hacettepe Üniversitesi Yabancı Dil Olarak Türkçe Araştırmaları Dergisi*, (2),8194.
- Oktay, M. R. (2015). *Yabancılara Türkçe öğretimi ders kitaplarındaki metin altı sorularının bloom taksonomisindeki bilişsel düzeyler açısından incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Başkent Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Özdemir, S. M., Altıok, S. ve Baki, N. (2015). Bloom'un yenilenmiş taksonomisine göre sosyal bilgiler öğretim programları kazanımlarının incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4(3), 363-375.
- Özbay, M. (2007). *Türkçe özel öğretim yöntemleri II*. Ankara: Öncü Kitap.
- Özyalçın, K. E. (2019). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretmenlerin yenileniş bloom taksonomisine göre metin altı soru yazma becerileri üzerine bir değerlendirme* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Özyalçın, K. E. ve Kana, F. (2020). Yabancı dil olarak Türkçe öğretmenlerin metin altı soru yazma becerileri üzerine bir değerlendirme. *Çukurova Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Dergisi*, 5 (2), 488-506.
- Semerci, Ç. (2007). Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme. E. Karip (Dü.) içinde, *Ölçme ve Değerlendirme* (s. 1-15). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Taşer, S. (2000). *Konuşma Eğitimi*. İstanbul: Papirüs Yayınları.
- TELC. (2013). *Diller için Avrupa ortak öneriler çerçevesi, öğrenim, öğretim ve değerlendirme*. Almanya: Telc GmbH.
- Turgut, M. F. (1983). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme metotları* (2. Baskı). Ankara: Saydam matbaacılık.
- Turgut, M. F. ve Yaşar, B. (2012). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. Ankara: Pegem Akademi.
- Tutkun, Ö. F., Demirtaş, Z., Arslan, S. ve Gür Erdoğan, D. (2015). Revize bloom taksonomisinin genel yapısı: gerekçeler ve değişiklikler. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 3(32), 57-62.

- Türkan, H. K. (2017). Türkçe öğretiminin tarihsel süreci ve yabancı uyruklu öğrencilere türkçe öğretimine dair bazı öneriler. *The Journal of Academic Social Science Studies* (60), 147-158.
- Ulutaş, M. ve Kara, M. (2019a). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitaplarındaki metin altı sorularının yenilenmiş Bloom Taksonomisi'ne göre incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 8(4), 2198-2214
- Ulutaş, M. ve Kara, M. (2019b). TÖMER Türkçe Öğretim Programları Okuma Kazanımlarının Bilişsel Stratejiler Açısından İncelenmesi. *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 232-250. Doi: 10.31464/jlere.575801
- Ustabulut, M. Y. (2019). *Yansıtıcı düşünme becerileri eğitiminin yabancı dil olarak türkçe öğreten öğretmenler ve Türkçe öğretimi üzerindeki etkisi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Varışlıoğlu, M. (2018). Yabancı dil olarak Türkçe konuşma öğretimi. A. Şahin (Dü.) içinde, *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi* (s. 473-496). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Yılmaz, İ. (2018). Yabancılara Türkçe deyimlerin öğretiminde tamamlayıcı ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin kullanılması. *Kastamonu Education Journal*, 26(5), 1623-1641.
- Yurdabakan, İ. (2012). Bloom'un revize edilen taksonomisinin eğitimde ölçme ve değerlendirmeye etkileri. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(2), 327-348.

İnternet Kaynakları

<http://www.yee.org.tr/tr/sinavmerkezibirimi>

https://api.sinav.yee.org.tr/Uploads/belgeler/YUNUS_EMRE_ENSTITUSU_SINAVLARI_USUL_VE_ESASLARI_4.Surum.pdf

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Ercan SERTDEMİR

Doğum Yeri : Adıyaman

Doğum Tarihi : 15.02.1990

EĞİTİM DURUMU

Lisans Öğrenimi : Ardahan Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Yüksek Lisans Öğrenimi : Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Türçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı

Bildiği Yabancı Diller : İngilizce

BİLİMSEL FAALİYETLERİ

a) Bildiriler -Uluslararası -Ulusal

1. Türkiye’de Uluslararası Öğrenci Olmak Sempozyumu “**Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Haber Kiplerinin Görsellerden Hareketle Karşılaştırmalı Olarak Öğretimi: İstanbul Ders Kitabı Örneği**”- 29 Kasım 2017 İstanbul
2. Uluslararası 29 Ekim Bilimsel Araştırmalar Sempozyumu “**Erzurumlu Şairlerle Yapılan Röportaj Üzerinden Şiir Eğitimi**” 26-29 Ekim 2019 İzmir
3. II. Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi Sempozyumu “**Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Öğrenen Özerklikleri**” 12-13-14 Kasım 2020 İstanbul

b) Katıldığı Projeler

Asitane Kültür Sanat Eğitim Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı - Masa Üstü Bağımlılıkla Mücadele, Eğitim, Kültür ve Sanat Projesi

İŞ DENEYİMİ

Çalıştığı Kurumlar ve Yıl : İstanbul Aydın Üniversitesi TÖMER, 2016-Devam Ediyor

İLETİŞİM

E-posta Adresi : ercan-sertdemir@hotmail.com

ORCID NO: 0000-0002-3460-8669